litate perfruuntur. Deinde ejus virtute recreati, non ſecus atque Elias, qui ſubcinericii panis fortitudine ambulavit uſque ad montem Dei Oreb, cum ex vita emigrandi tempus advenit, ad æternam gloriam, & beatitudinem aſcendunt.

PROPOSITIO VII.

Euchariſtia ſumentibus prodeſt, non ſolum quatenus eſt Sacramentum, ſed etiam ut Sacrificium: non ſumentibus vero, ut Sacrificium dumtaxat, ſpiritualem utilitatem affert.

Effectus Euchariſtiæ quatenus Sacramentum eſt, & quatenus Sacrificium.

PRima pars Propoſitionis liquet: Sacrificium enim Euchariſtiæ pro omnibus ſumentibus offertur. Unde dicitur in Canone Miſſæ: Ut quotquot ex hac Altaris participatione Sacroſanctum Filii tui Corpus, & Sanguinem ſumpſerimus, omni benedictione cæleſti, & gratia repleamur.

Pars altera Propoſitionis patet ex aliis verbis ejuſdem Canonis: Memento, Domine, famulorum, famularumque tuarum.... Pro quibus tibi offerimus, vel, qui tibi offerunt hoc Sacrificium laudis, pro ſe, ſuiſque omnibus, pro redemptione animarum ſuarum, pro ſpe ſalutis, & incolumitatis ſuæ.

Utrumque porro proficiendi modum Chriſtus expreſſit Matthæi 26. & Lucæ 22. dicens: Qui pro vobis (ſcilicet ſumentibus) & pro multis (ſcilicet aliis) effundetur in remiſſionem peccatorum.

Non æque tamen omnibus prodeſt. Sic enim Paſſio Chriſti prodeſt quidem omnibus quantum ad ſufficientiam, & ad remiſſionem culpæ, & adeptionem gratiæ, & gloriæ; ſed effectum non habet niſi in illis, qui Paſſioni Chriſti conjunguntur per fidem, & caritatem: ita & hoc Sacrificium, quod eſt memoriale Dominicæ Paſſionis, non habet effectum niſi in illis, qui conjunguntur huic Sacramento per fidem, & caritatem. Unde S. Auguſt. ait: Quis offerat Corpus Chriſti, niſi pro his, qui ſunt membra Chriſti? Et in Canone Miſſæ non oratur pro his, qui ſunt extra Eccleſiam. Illis autem, pro quibus offertur, Prodeſt plus, vel minus, ſecundum modum devotionis eorum (inquit S. Th. 3. p. q. 79. art. 7.)

CONSECTARIA PRAXIM SPECTANTIA.

REGULA I.

Euchariſtiam pro aliis ſumere, devotio recens, nec auctoritate, nec ratione fulta.

Devotio recens, nec probata.

ID enim priſcis Patribus, & Vitæ Spiritualis Magiſtris incognitum. Præterea, Chriſtus hoc Sacramentum inſtituit per modum cibi, & potus: cibus autem, & potus alteri non prodeſt a ſumente. Quis enim alterum rogat, ut pro ſe manducet, & bibat? Tertio, Sumptio pertinet ad rationem Sacramenti, ſed Oblatio pertinet ad rationem Sacrificii: & ideo ex hoc, quod aliquis ſumit Corpus Chriſti, vel etiam plures, non accreſcit aliis aliquod juvamentum; (inquit S. Thc. Quæſtione, & Articulo mox laudatis, in Reſponſione ad 3. Objectionem.) Nec dici poteſt, Communionem ab uno factam alteri prodeſſe per modum ſatisfactionis: quia hoc Sacramentum Non eſt inſtitutum ad ſatisfaciendum, ſed ad ſpiritualiter nutriendum per unionem ad Chriſtum, & ad membra ejus, ſicut & nutrimentum unitur nutrito, ut loquitur S. Thom. Articulo 5. ejuſdem Quæſtionis.

Fatendum eſt tamen, cum hujus Sacramenti virtute gratia, & caritas in iis, qui Corpus Domini digne manducant, augeatur, preces ipſo Communionis die factas, aliaque opera ſatisfactoria, ut jejunia, elemoſynas, &c. præcipuam quamdam vim habere ex communione præcedente impetrandi divina beneficia, & ſatisfaciendi tum pro ipſis, tum pro aliis. Hoc ſolum ſenſu Communio unius alteri prodeſt. Hoc enim commune eſt Euchariſtiæ cum aliis Sacramentis, ut ſub ratione Sacramenti non proſit niſi ſumentibus. Unde ſicut Baptiſmi, Confirmationis, Pœnitentiæ, Extremæ Unctionis fructus ad eos dumtaxat pertinent, qui hæc Sacramenta ſuſcipiunt; ita ut unum pro alio Baptiſmum, Confirmationem, Ordinem, Extremam Unctionem ſuſcipere, peccata confiteri, & abſolvi res ſit plane inaudita, & Chriſti inſtitutioni, Eccleſiæ moribus, ac rectæ rationi repugnans: ita & Communionis fructus ad eum dumtaxat pertinet, qui Chriſti Corpus digne recipit, non ad alios. Hoc ratiocinium auctoritate S. Thom. confirmatur. Artic. enim 7. ſupra laudato hanc ſibi primo loco proponit objectionem. Hoc Sacramentum eſt unius generis cum aliis Sacramentis: ſed alia Sacramenta non proſunt niſi ſumentibus; ſicut effectum Baptiſmi non ſuſcipit niſi baptizatus: ergo nec hoc Sacramentum prodeſt niſi ſumenti. Ad eam autem Objectionem ſic reſpondet: Dicendum, quod hoc Sacramentum præ aliis habet, quod eſt Sacrificium: & ideo non eſt ſimilis ratio. Conſtans igitur S. Th. doctrina eſt, Euchariſtiam aliis quam ſumentibus non prodeſſe, ut Sacramentum, ſicut nec alia Sacramenta proſunt aliis, quam ſuſcipientibus; ſed tantum, ut Sacrificium. Quamvis indirecte (ut loquimur) aliis tum Vivis tum Defunctis proſit, quia fervorem caritatis excitat, ratione cujus orationes, & eleemoſynæ ab homine Chriſtiano, & juſto pro aliis Deo oblatæ, illis impenſius ſuffragantur.

REGULA II.

Præpoſtera devotio eſt, plures Hoſtias conſecratas in Sacra Communione ſumere: nec Sacerdotes huic ſuperſtitioni devotarum quarumdam mulierecularum connivere debent.

Devotio præpoſtera.

Nam ex hoc, quod Sacerdos plures Hoſtias conſecrat in una Miſſa, non multiplicatur effectus hujus Sacramenti; quia non eſt niſi unum Sacrificium: nihil enim plus eſt virtutis in multis hoſtiis conſecratis, quam in una, cum ſub omnibus, & ſub una ſit niſi totus Chriſtus. Unde nec ſi aliquis ſimul in una Miſſa multas Hoſtias conſecratas ſumat, participabit majorem effectum Sacramenti; (inquit S. Th. art. 7. ſupra laudato, in Reſponſione ad 3. Objectionem.) Quæ doctrina confirmatur cap. Ubi pars, Diſt. 2. De Conſecratione, cujus hæc ſunt verba: Ubi pars eſt Corporis, eſt & totum: eadem ratio eſt in Corpore Domini, quæ in Manna, quod in ejus figura præceſſit: de quo dicitur, Qui plus collegerat, non habuit amplius, neque, qui minus paraverat, invenit minus. Non eſt omnino quantitas viſibilis in hoc æſtimanda Myſterio; ſed virtus Sacramenti ſpiritualis. Exod. 16. 18.

Idem confirmat Decretum Congregationis Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum Innocentii XI. Pontificis Auctoritate probatum, & roboratum die 12. Februarii 1679. Epiſcopi (inquit) Parochi, ſeu Confeſſarii inſuper admoneant, nulli tradendas plures Euchariſtiæ formas, ſeu particulas, neque grandiores, ſed conſuetas.

PROPOSITIO VIII.

Peccata venialia effectum omnem Sacramenti Euchariſtiæ non impediunt.

An peccata venialia effectum Euchariſtiæ impediant.

SPectari namque poſſunt vel ut præterita, vel ut actu commiſſa. Si ſpectentur quatenus tranſierunt actu, manent autem habitu, & reatu, ideſt, ſecundum maculam, & debitum pœnæ, Nullo modo impediunt effectum hujus Sacramenti; poteſt enim contingere, quod aliquis poſt multa peccata venialia commiſſa, devote accedat ad hoc Sacramentum, & plenarie hujus Sacramenti conſequatur effectum (inquit S. Tho. 3. p. q. 89. ar. 8.) Cum enim Euchariſtia vim habeat peccata venialia remittendi, ut ſupra oſtenſum eſt, neque pugnent cum habitu caritatis; hujus Sacramenti effectum omnem, ſcilicet incrementum gratiæ, & caritatis impedire non poſſunt. Unde Concil. Trident. ſeſſ. 13. cap. 7. ſignificat eum, Qui nullius ſibi conſcius eſt mortalis peccati, paratum eſſe, quantum neceſſe eſt, ut Sacram Euchariſtiam digne percipiat. Et cap. 8. declarat, Illos ſacramentaliter ſimul, & ſpiritualiter Euchariſtiam ſumere, Qui ita ſe prius probant, & inſtruunt, ut veſtem nuptialem induti ad divinam hanc Menſam accedant. Quicumque vero letalis peccati purus eſt, veſtem nuptialem eſt indutus: quam ob rem ipſi ſalutaris eſt Corporis Domini manducatio, etiamſi peccatis venialibus ſit implicatus.

Si vero ſecundo modo ſpectentur peccata venialia, ut nimirum actu committuntur, vel placent, Non ex toto quidem impediunt hujus Sacramenti effectum, propter eaſdem rationes; ſed ex parte. Dictum eſt enim, quod effectus hujus Sacramenti non ſolum eſt adeptio habitualis gratiæ, vel caritatis, ſed etiam quædam actualis refectio ſpiritualis dulcedinis. Quæ quidem impeditur, ſi aliquis accedat ad hoc Sacramentum per peccata venialia mente diſtractus: non autem tollitur augmentum habitualis gratiæ, vel caritatis (inquit S. Th. 3. p. qu. 79. art. 8.) Emendat priorem ſententiam Doctor Angelicus, quam quis verbis expreſſerat, Commentario in 4. Sententiarum diſt. 12. qu. 2. art. 1. quæſtiuncul. 3. Quia omnis perfectio acquirenda impeditur per remotionem propriæ diſpoſitionis: actus autem ſe habent ad perfectionem finis conſequendam, ſicut ſe habent materiales diſpoſitiones ad conſequendam perfectionem formæ: cum Sacramentum Euchariſtiæ perficiat ſuſcipientem, prout conjungit eum fini; ad hoc, quod effectum ſuum plene habeat in ſumente, oportet, quod adſit actualis devotio, & quia abſque mortali peccato interdum actualis devotio, & impediri poteſt, cum diſtractiones variæ ipſam impediant, & peccata venialia virtutum actum tollant; abſque peccato mortali poteſt effectus hujus Sacramenti impediri; ita quod aliquis augmentum gratiæ non conſequatur: nec tamen reatum peccati mortalis incurret, ſed forte venialis peccati, ex hoc, quod imparatus accedit. Hanc Opinionem merito retractavit S. Thomas: cum enim peccatum veniale non repugnet habitui caritatis, ſed ejus dumtaxat fervori, hunc tantum fervorem impedit, non ipſius caritatis incrementum. Proinde, qui cum affectu peccati venialis ad Communionem accedit, non manducat indigne Corpus Domini, nec judicium ſibi manducat. Mundus eſt enim, & non indiget, niſi ut pedes lavet, ideſt, labeculas illas, quæ ex terrena converſatione adhærent, & nimium ad res creatas affectum exuat, quibus tamen Creatorem præponit, ita paratus, ut illas penitus abjiceret, ſi animam a Deo ſepararent. Joan. 13. 10.

CA-

CAPUT IV.

De Miniſtro Sacramenti Euchariſtiæ.

ARTICULUS UNICUS.

Utrum ſolus Sacerdos ſit Miniſter Euchariſtiæ.

PROPOSITIO PRIMA.

Solus Sacerdos Euchariſtiæ conſecrandæ Miniſter eſt.

Euchariſtiæ conſecrandæ Miniſter.

SOlis enim Apoſtolis, & in eorum perſona Sacerdotibus collata eſt a Chriſto Domino poteſtas faciendi, quod ipſe fecerat, conſecrandi ſcilicet ſimul, & manducandi, bibendique Corpus, & Sanguinem ſuum ſub hoc Sanctiſſimo Sacramento, ut conſtat ex Luc. 22. cap. Et accepto pane, gratias egit, & fregit, & dedit eis dicens: Hoc eſt Corpus meum, quod pro vobis datur: Hoc facite in meam commemorationem. Quæ niſi ad actionem Conſecrationis referatur, nullum de conſecranda Euchariſtia divinum mandatum in Scriptura ſacra expreſſum erit: quod ne Lutherani quidem & Calviniſtæ admittent.

Propoſitionem noſtram Traditio confirmat, cujus teſtes SS. Patres. Athanaſius Apologia 2. ſive Synodus Alexandrina ab eo relata, calumniam de calice a Macario confracto diluens, nullum eſſe Sacerdotem docet, qui ab Eccleſia non fuerit ordinatus. Presbyter autem, qui fingitur adfuiſſe, eſt ille toties rumoribus jactatus Iſchyras, quineque ab Eccleſia ordinatus eſt Presbyter, neque cum a Meletio conſtitutos Presbyteros Alexander in Eccleſiam recipiebat, in eorum numero umquam habitus fuit, aut ab eo creatus: quo pacto igitur Presbyter Iſchyras, aut quo tandem Auctore conſtitutus?... Quomodo igitur homo privatus, & privatas ædes inhabitans, poculum myſticum ſibi concreditum habuit?

S. Epiphanius Hæreſi 79. quæ eſt Collyriadianorum, Mulieres quædam (inquit) currum, ſeu ſellam quadratam adornantes, ac linteo deſuper extento, ſollemni tempore, per aliquot dies panem proponunt, & in Mariæ nomen offerunt. Hæreticam illam ſuperſtitionem ſic refellit Sanct. Antiſtes; Si Sacerdotium mulieribus mandatum foret, aut canonicum quiddam præſtare in Eccleſia liceret, nulli potius, quam Mariæ illud in Novo Teſtamento committi Sacerdotis Officium debuit; cui tantus honor eſt habitus, ut gremio, & ſinu Regem omnium, ac cæleſtem Deum, Deique Filium exciperet.... Verum longe Deo aliter eſt viſum: ac ne baptizandi quidem poteſtas eſt illi facta: cum alioqui tingi ab illa Chriſtus potius, quam a Joanne potuiſſet.

Idem Epiſtola ad Joannem Hieroſolymitanum Epiſcopum: Cum (inquit) vidiſſem, quia multitudo Sanctorum Fratrum in Monaſterio conſiſteret, & Sancti Presbyteri Hieronymus & Vincentius propter verecundiam, & humilitatem nollent debita nomini ſuo exercere Sacrificia, & laborare in hac parte Miniſterii, quæ Chriſtianorum præcipua ſalus eſt; invenire autem & comprehendere ſervum Dei non poſſes, qui te, eo quod grave onus Sacerdotii nollet ſuſcipere, ſæpe fugiebat.... Cum celebraretur Collecta in Eccleſia villæ, quæ eſt juxta Monaſterium noſtrum, ignorantem eum, & nullam penitus habentem ſuſpicionem, per multos Diaconos apprehendi juſſimus, & teneri os ejus, ne forte liberari ſe cupiens adjuraret nos per nomen Chriſti: & primum Diaconum ordinavimus..... Et cum miniſtraret in ſanctis Sacrificiis, rurſus eum, ingenti difficultate, tento ore ejus, ordinavimus Presbyterum: & iiſdem verbis, quibus antea ſuaſeramus, impulimus, ut ſederet in ordine Presbyterii. Poſt hæc ſcripſimus ad Sanctos Presbyteros Monaſterii, & ceteros Fratres: & increpavimus eos, quare non ſcripſiſſent ſuper eo, cum ante annum multos eorum queri audiſſem, cur non haberent, qui ſibi Domini Sacramenta conficerent, &c.

S. Jo. Chryſoſtom. Lib. 2. De Sacerdotio, c. 3. Cum conſpicis Dominum immolatum, & illic ſitum Sacerdotem Sacrificio incumbentem, ac preces fundentem; tum vero turbam circumfuſam pretioſo illo Sanguine intingi, ac rubefieri, etiamne te inter mortales verſari, atque in terra conſiſtere cenſes? An non potius e veſtigio in cœlos transfers? An non carnis cogitationem abjiciens, nudo animo, mente pura circumſpicis, quæ in Cœlo ſunt? etenim Sacerdotium ipſum in terra quidem peragitur, ſed in rerum cæleſtium claſſem, ordinemque referendum eſt. Atque id perquam merito: quippe non mortalis quiſquam, non Angelus, non Archangelus, non alia quævis creata potentia, ſed ipſe Paracletus Ordinem hujuſmodi diſpoſuit, qui mortalibus hominibus etiamnum in carne manentibus Auctor fuit, ut Angelorum Miniſterium animo conciperent. Et Homilia de Proditione Judæ: Sacerdotis ore verba proferuntur, virtute autem Dei conſecrantur.

Euchariſtiæ conſecrandæ Miniſter.

S. Ambr. Lib. 4. de Sacramentis, c. 3. Cum venitur, inquit, ad Sacramentum Venerabile conficiendum, jam non ſuis, ſed Chriſti ſermonibus utitur, qui conficit, Sacerdos.

S. Hieron. Epiſt. ad Paulinum: Abſit, (inquit) ut quidquam ſiniſtrum de illis loquar, qui ſacrum Chriſti Corpus ore proprio conficiunt.

Idem Fidei dogma confirmatur Conciliorum oraculis: Concilium ſcilicet Nicænum Can. 14. Diaconos arguit Euchariſtiam Sacerdotibus miniſtrantes, quia Neque Regula, neque conſuetudo tradidit, ut qui offerendi Sacrificii non habent poteſtatem, his qui offerunt, Corpus Chriſti porrigant.

Concilium Oecumenicum Lateranenſe ſub Innoc. III. ut habetur cap. Firmiter, Extra, De Summa Trinitate, & Fide Catholica, de Euchariſtia ſic loquitur: Et hoc utique Sacramentum nemo poteſt conficere niſi Sacerdos, qui rite fuerit ordinatus.

Concilium Tridentinum ſeſſ. 22. cap. 1. Chriſtus, inquit, Sacerdotem ſecundum ordinem Melchiſedech ſe in æternum conſtitutum declarans, Corpus, & Sanguinem ſuum ſub ſpeciebus panis, & vini Deo Patri obtulit: ac ſub earumdem rerum ſymbolis, Apoſtolis, quos tunc Novi Teſtamenti Sacerdotes conſtituebat, ut ſumerent, tradidit, & eiſdem, eorumque in Sacerdotio ſucceſſoribus, ut offerent, præcepit per hæc verba: Hoc facite in meam commemorationem; uti ſemper Catholica Eccleſia intellexit & docuit. Et Can. 2. Si quis dixerit, illis verbis, Hoc facite in meam commemorationem, Chriſtum non inſtituiſſe Apoſtolos Sacerdotes: aut ordinaſſe, ut ipſi, aliique offerrent Corpus, & Sanguinem ſuum; Anathema ſit.

Denique S. Thom. 2. p. qu. 80. art. 1. eamdem veritatem ſic probat; Euchariſtia conficitur in perſona Chriſti. „Quicumque autem aliquid agit in perſona alterius, oportet hoc fieri per poteſtatem ab illo conceſſam: ſicut autem baptizato conceditur a Chriſto poteſtas ſumendi hoc Sacramentum, ita Sacerdoti, cum ordinatur, confertur poteſtas hoc Sacramentum conſecrandi in perſona Chriſti. Per hoc enim ponitur in gradu eorum, quibus dictum eſt a Domino: Hoc facite in meam commemorationem: Igitur proprium eſt Sacerdotum conficere hoc Sacramentum. Quamvis autem Laicus baptizare poſſit, non propterea Euchariſtiam conſecrare poteſt: perceptio enim Euchariſtiæ non eſt tantæ neceſſitatis, ac Baptiſmus; & ideo licet in neceſſitatis articulo Laicus poſſit baptizare, non tamen poteſt hoc Sacramentum conficere.

At (inquies) Sacerdos hoc Sacramentum conficit in perſona Chriſti: ſed homo ſanctus, etſi Laicus, Chriſto conjunctus eſt per caritatem: videtur ergo Euchariſtiam conſecrare poſſe. Unde Auctor Operis Imperfecti in Evangelium S. Matthæi, ſub nomine S. Joan. Chryſoſtomi editi, explicans hæc verba cap. 23. Super Cathedram Moyſi ſederunt Scribæ, & Phariſæi, ait: Multi Sacerdotes, & pauci Sacerdotes: multi nomine, pauci opere: quia Cathedra non facit Sacerdotem, ſed Sacerdos Cathedram: non locus ſanctificat hominem, ſed homo locum; non omnis Sacerdos Sanctus eſt, ſed omnis Sanctus Sacerdos.

Reſpondetur, Laicum Juſtum conjunctum eſſe Chriſto unione ſpirituali per fidem, & caritatem, non autem per ſacramentalem poteſtatem.... Et ideo ſpiritale quidem Sacerdotium habet ad offerendum ſpirituales hoſtias, de quibus dicitur Pſal. 50. Sacrificium Deo ſpiritus contribulatus: Et ad Romanos 12. Exhibeatis corpora veſtra hoſtiam viventem. Et 1. Petri 2. dicitur: Sacerdotium ſanctum offerre ſpirituales hoſtias: non habet Sacerdotium proprie dictum & hierarchicum, atque poteſtatem offerendi, & conſecrandi Corpus, & Sanguinem Chriſti.

Relegantur, quæ diximus Tractatu De Sacramentis in genere, c. 7. art. 1.

PROPOSITIO II.

Quamvis Euchariſtiæ diſpenſatio ad Sacerdotes jure pertineat, Diaconis tamen, urgente neceſſitate, ab Epiſcopo committi poſſet ut Miniſtris extraordinariis.

PRima pars Propoſitionis probatur ex S. Paulo 1. ad Cor. 4. Apoſtolos, & eorum Succeſſores vocante Miniſtros Chriſti, & diſpenſatores Myſteriorum Dei.

Euchariſtiæ diſpenſandæ Miniſter.

Item ex Tertulliano Lib. De Corona, cap. 3. Euchariſtiæ, (inquit) Sacramentum & in tempore victus, & omnibus mandatum a Domino, etiam antelucanis cœtibus, nec de aliorum manu, quam Præſidentium, ſumimus.

Tertio ex Conc. Trid. ſeſſ. 13. c. 8. In ſacramentali autem ſumptione (inquit) ſemper in Eccleſia mos fuit, ut Laici a Sacerdotibus Communionem acciperent; Sacerdotes autem celebrantes ſe ipſos communicarent. Qui mos tamquam a traditione Apoſtolica deſcendens jure, ac merito retineri debet. Et ſeſſ. 23. c. 1. Hoc autem ab eodem Domino Salvatore noſtro inſtitutum eſſe, atque Apoſtolis, eorumque ſucceſſoribus in Sacerdotio poteſtatem traditam conſecrandi, offerendi, & miniſtrandi Corpus, & Sanguinem ejus, necnon & peccata dimittendi, & retinendi, ſacræ litteræ oſtendunt, & Catholicæ Eccleſiæ Traditio ſemper docuit.

Quarto ex c. Pervenit, Diſt. 2. De Conſecratione, quod ex Concilii Remenſis Can. 2. ſumptum eſt, & ſic habet; Pervenit ad notitiam noſtram, quod quidam Presbyteri in tantum parvipendant Divina Myſteria, ut Laico, vel fœminæ ſacrum Corpus Domini tradant ad deferendum infirmis: & quibus prohibetur, ne Sacrarium ingrediantur, nec ad

Alta-

Altare appropinquent, illi Sancta Sanctorum committuntur. Quod quam ſit horribile, quamque deteſtabile, omnium religioſorum animadvertit prudentia. Igitur interdicit per omnia Synodus, ne talis temeraria præſumptio ulterius fiat: ſed omnimodis Presbyter per ſemetipſum infirmum communicet. Quod ſi aliter fecerit, gradus ſui periculo ſubjacebit.

Sed alia multo turpior corruptela nono ſæculo in quibuſdam Galliæ locis invaluerat, ut mulieres ad Altaria impudenter irrumperent, & Euchariſtiam populis miniſtrarent. Quem abuſum Synodus Pariſienſis anno 829. execrata eſt, & emendavit lib. 1. cap. 45. *Quidam* (inquit) *noſtrorum veterum virorum relatu, quidam etiam viſu didicimus, in quibuſdam Provinciis contra legem divinam, canonicamque inſtitutionem, fœminas ſanctis Altaribus ſe ultro ingerere, ſacrataque vaſa impudenter contingere, & indumenta Sacerdotalia adminiſtrare; & quod his majus indecentius, ineptiuſque eſt, Corpus, & Sanguinem Domini populis porrigere, & alia quæque, quæ ipſo dictu turpia ſunt, exercere. Miranda ſane res eſt, unde is illicitus in Chriſtiana Religione irrepſerit uſus, ut quod viris ſæcularibus illicitum eſt, fœminæ quarum ſexui nullatenus competit, aliquando contra fas ſibi licitum facere potuerint.* Inhibet Synodus, ne id ulterius fiat, jubetque Epiſcopis, ut huic abuſui reſecando invigilent.

Euchariſtiæ diſpenſandæ Miniſter.

Quinto, Sacerdos conſecrat in perſona Chriſti: Chriſtus autem Corpus ſuum in Cœna conſecravit, & aliis ſumendum dedit: unde ſicut ad Sacerdotem pertinet conſecratio Corporis Chriſti; ita ad eum pertinet ejuſdem Sacratiſſimi Corporis diſpenſatio.

Sexto, Sacerdos conſtituitur medius inter Deum, & populum: unde ſicut ad eum pertinet dona populi Deo offerre; ita ad eum pertinet dona ſanctificata divinitus populo tradere. Ita ratiocinatur *S. Th.* 3. p. q. 82. ar. 3.

Exolevit mos antiquus accipiendi manibus Euchariſtiam & domum deferendi.

Verum (inquit Catechiſmus Tridentini Concilii poſt eumdem Angelicum Doctorem,) ut quacumque ratione tanti Sacramenti dignitati conſuleretur, non modo ejus adminiſtrandi poteſtas ſolis Sacerdotibus data eſt, ſed Lege etiam Eccleſia vetuit, ne quis, niſi conſecratus eſſet, ſacra vaſa, lintea, & alia inſtrumenta, quæ ad illius confectionem neceſſaria ſunt, tractare auderet, modo gravis aliqua neceſſitas non occurreret. Exolevit itaque mos ille antiquus accipiendi manibus Euchariſtiam, & eam domum deferendi, pœniſque graviſſimis in tranſgreſſores decretis ſancitum eſt, ne quis eam ſacris Miniſtris exceptis, attrectaret. Hinc Conc. Toletanum 1. anno Chriſti 400. can. 14. *Si quis* (inquit) *acceptam a Sacerdote Euchariſtiam non ſumpſerit, velut ſacrilegus propellatur.* Idque primum in Hiſpania conſtitutum eſt propter Priſcillianiſtas Hæreticos, & alios infideles, ut indicat Conc. Toletanum 11. can. 111. Et hi quidem Canones id unum præcipiunt, ut ſtatim ſumatur, nec reſervetur, & domum deferatur: quando vero cœperit a Sacerdote in os communicantium immitti, ut fit hodie, incertum eſt.

Quando cœperit Euchariſtia in os communicantium a Sacerdote immitti.

Ordo Romanus 6. de Miſſa vero Epiſcopali ſecundus, ita de Communione decernit: *Presbyteri vero, & Diaconi oſculando Epiſcopum, Corpus Chriſti ab eo manibus accipiant, in ſiniſtra parte Altaris communicaturi; Subdiaconi autem oſculando manum Epiſcopi, ore accipiant Corpus Chriſti ab eo.* Hinc autem colligitur, ne Subdiaconis quidem tunc permiſſum Corpus Dominicum manu attingere, multo minus ſæcularibus. Sed variæ fuerunt diverſarum Eccleſiarum conſuetudines, nec omnia ubique uno, eodemque tempore recepta, & immutata ſunt. Apud Romanos jam ante *S. Gregorii Magni* Pontificatum Euchariſtia in os communicantium immittebatur a Sacerdote, ut conſtat ex lib. 3. *Dialogorum* ipſius, cap. 3. ubi *Agapitum* Papam cuidam muto & claudo *Corpus Dominicum in os miſiſſe* commemorat.

Pars altera Propoſitionis, ſcilicet, quod Diaconis Euchariſtiæ diſpenſatio ab Epiſcopo urgente neceſſitate committi poſſit, probatur Veterum teſtimoniis, & antiqua Eccleſiæ conſuetudine. De qua *S. Juſtinus* Martyr Apologia, quæ vulgo ſecunda inſcribitur, *Diaconi* (inquit) *atque Miniſtri diſtribuunt unicuique præſentium, ut participet eum, in quo gratiæ actæ ſunt, panem, vinum, & aquam, & ad abſentes perferunt.*

Euchariſtiæ diſpenſatio Diaconis olim ab Epiſcopis commiſſa & nunc urgente neceſſitate, committi poſſet.

S. Cypr. Martyr Tract. de Lapſis: *Ubi vero ſollemnibus adimpletis, Calicem Diaconus offerre præſentibus cœpit, & accipientibus ceteris locus ejus advenit, faciem ſuam parvulo inſtinctu divinæ Majeſtatis avertere, os labiis obturantibus premere, calicem recuſare. Perſtitit tamen Diaconus, & reluctanti licet de Sacramento Calicis infudit: tunc ſequitur ſingultus, & vomitus: in corpore, atque ore violato, Euchariſtia permanere non potuit.*

S. Ambroſ. lib. 1. *Officiorum*, c. 41. *S. Laurentium* dixiſſe refert *S. Xyſto* Pontifici, & Martyri: *Cui commiſiſti Dominici Sanguinis diſpenſationem, cui conſummandorum conſortium tui ſanguinis negas?* Et *S. Leo* ſerm. 83. de eodem S. Levita, & Martyre ſic loquitur: *Non ſolum in miniſterio Sacramentorum, ſed etiam diſpenſatione Eccleſiaſticæ ſubſtantiæ præminebat.*

Conc. Carthaginenſe 4. cui *S. Aug.* intererat, can. 38. ſtatuit, *Ut Diaconus præſente Presbytero, Euchariſtiam Corporis Chriſti populo, ſi neceſſitas cogat, juſſus eroget.*

Confirmatur ex *S. Th.* 3. p. q. 82. ar. 3. ad primum, *Diaconus*, inquit, *quaſi propinquus Ordini Sacerdotali, aliquid participat de ejus Officio; ut ſcilicet diſpenſet Sanguinem, non autem Corpus; niſi in neceſſitate, jubente Epiſcopo, vel Presbytero. Primo quidem, quia Sanguis Chriſti continetur in vaſe; unde non oportet, quod tangatur a diſpenſante, ſicut tangitur Corpus Chriſti. Secundo, quia Sanguis deſignat redemptionem a Chriſto in populum derivatam: unde & Sanguini admiſcetur aqua, quæ ſignificat populum. Et quia Diaconi ſunt inter Sacerdotem, & populum, magis convenit Diaconis diſpenſatio Sanguinis, quam diſpenſatio Corporis.*

Verum etſi congruæ ſint *S. Th.* rationes, olim Corporis, non minus quam Sanguinis Chriſti diſpenſatio commiſſa eſt Diaconis, ut ex *S. Juſtino* Martyre probatum eſt, & ex *S. Cypr.* colligitur, qui pacem, abſentibus Epiſcopis, & Presbyteris, a Diaconis datam teſtis eſt.

CONSECTARIA PRAXIM SPECTANTIA.

REGULA PRIMA.

De Euchariſtiæ conſecratione a pluribus Sacerdotibus.

Cum plures Sacerdotes unam, & eamdem Hoſtiam ſimul conſecrant, ut fit in Sacra Ordinatione, verba conſecrationis ita proferre debent, ut ea cum Epiſcopo ordinante, qui in celebratione Sacrificii primas habet, ſimul abſolvant; eaque debet eſſe ipſorum intentio, ut ſimul cum illo conſecrent, nihil confecturi, ſi prius, vel poſterius prolationem verborum abſolverent.

Niſi enim intentionem ita dirigerent ſuam, & recens Ordinatorum aliquis Epiſcopum præveniret, ſolus ille conſecraret, atque ita contingeret Epiſcopum, qui principaliter celebrat, non conſecrare; quod Eccleſiæ intentioni omnino repugnat. Id colligitur ex *Innocentio III.* lib. 4. *de Myſteriis Miſſæ*, c. 25. *Cum interdum uni Pontifici multi Sacerdotes concelebrent, ſi forte non omnes ſimul conſecratoria verba pronuntiant, quæritur, an ille ſolus conficiat, qui primus pronuntiat: quid ergo ceteri faciunt? An iterant Sacramentum? Poterit ergo contingere, quod ille non conficit, qui celebrat principaliter, & ille conficiet, qui ſecundario celebravit, & ſic pia celebrantis intentio fruſtrabitur. Sane dici, & reſpondéri probabiliter poteſt, quod, ſive prius, ſive poſterius proferant Sacerdotes, referri debet eorum intentio ad inſtar prolationis Epiſcopi, cui concelebrant.* Hanc doctrinam ſequitur *S. Th.* 3. p. q. 82. ar. 2.

REGULA II.

De ſumptione Euchariſtiæ a Sacerdote conſecrante.

Sacerdos conſecrans Euchariſtiam, hoc Sacramentum integre ſumere tenetur, quotieſcumque conſecrat.

Ut enim habetur cap. *Relatum*, diſt. 2. *de Conſecratione*, ex Conc. Tolet. 12. can. 5. *Modis omnibus tenendum eſt, quotieſcumque ſacrificans Corpus, & Sanguinem Domini noſtri Jeſu Chriſti in Altari immolat, toties perceptionis Corporis, & Sanguinis Chriſti participem ſe præbeat.* Euchariſtia quippe non ſolum eſt Sacramentum, ſed etiam Sacrificium. *Quicumque autem ſacrificium offert, debet ſacrificii fieri particeps; quia exterius ſacrificium, quod offertur, ſignum eſt interioris ſacrificii, quo quis ſe ipſum offert Deo;* ſecundum illud *S. Auguſtini*, lib. 10. *de Civitate Dei*, c. 5. *Sacrificium viſibile inviſibilis ſacrificii Sacramentum, ideſt, ſacrum ſignum eſt.* Unde *per hoc, quod participat ſacrificio, oſtendit ad ſe ſacrificium interius pertinere.* Similiter etiam *per hoc, quod ſacrificium populo diſpenſat, oſtendit ſe eſſe diſpenſatorem divinorum, quorum ipſe primo debet eſſe particeps, ut ait S. Dionyſius* lib. *de Eccleſiaſt. Hierarchia: ideo ipſe ante ſumere debet, quam populo diſpenſet.* Unde cap. ſupra laudato, ſeu can. 5. Concilii Toletani 12. dicitur: *Quale eſt ſacrificium, cui nec ipſe ſacrificium particeps eſſe dignoſcitur?* Per hoc autem fit particeps, quod de ſacrificio ſumit, ſecundum illud Apoſtoli 1. ad Cor. 10. *Nonne, qui edunt hoſtias, participes ſunt Altaris?* Et ideo *neceſſe eſt, ut Sacerdos, quotieſcumque conſecrat, ſumat integre hoc Sacramentum.* Ita diſſerit *S. Thom.* 3. p. q. 82. ar. 4. *Certum eſt itaque, quod hi, qui ſacrificantes non edunt, rei ſunt Dominici Sacramenti. Quicumque ergo Sacerdotum divino Altari ſacrificium oblaturus acceſſerit, & ſe a Communione ſuſpenderit, ab ipſa, qua ſe indecenter privavit, gratia Communionis anno uno repulſum ſe noverit.* Ita ſtatuit Conc. Toletanum 12. ſupra laudatum. Ita etiam Capitulare Aquiſgranenſe *Caroli Magni* Regis Francorum editum anno 789. cap. 6. *Auditum eſt, aliquos Presbyteros Miſſam celebrare, & non communicare: quod omnino in Canonibus Apoſtolorum interdictum eſſe legitur. Vel quomodo dicere recte poteſt, ſi non communicaverit,* Sumpſimus, Domine, Sacramenta? *Hæc vero per ſingula Capitula in Statutis Nicæni Concilii legere poteſtis, ſeu & in aliis ſanctorum Patrum Synodalibus Edictis.*

Quamvis autem nemo alia ſibi ipſi Sacramenta adminiſtret, non ſequitur, quod ſe ipſum communicare non poſſit. Alia enim Sacramenta ipſo uſu materiæ perficiuntur: & ideo nullus ſe ipſum baptizare, confirmare, abſolvere, vel ordinare poteſt; quia in Sacramento non poteſt eſſe idem agens, & patiens. Unde nec in hoc Sacramento Sacerdos con-

-ſecrat ſe ipſum, ſed panem, & vinum. *In qua conſecratione perficitur Sacramentum: uſus autem Sacramenti eſt conſequenter ſe habens ad hoc Sacramentum* (inquit S. Th. in Reſponſione ad ſecundam objectionem.) Hinc Sacra Synodus Tridentina ſeſſ. 13. can. 10. damnat eos, qui dixerint, non licere Sacerdoti celebranti Euchariſtiam a ſe conſecratam de manibus ſuis ſumere. *Si quis dixerit, non licere Sacerdoti celebranti ſe ipſum communicare; Anathema ſit.*

REGULA III.

Si miraculoſe Corpus Chriſti in Altari ſub ſpecie carnis appareret, aut Sanguis ſub ſpecie ſanguinis, non eſſet ſumendum.

Ita *S. Th.* in reſponſione ad tertiam objectionem, idque verbis *Origenis* Homilia 7. in Leviticum, ſub *S. Hieronymi* nomine a *Gratiano* laudatis cap. *De hac*, Diſt. 2. *De Conſecr.* confirmat: *De hac quidem Hoſtia, quæ in Chriſti commemoratione mirabiliter fit, edere licet; de illa vero, quam Chriſtus in ara Crucis obtulit, ſecundum ſe nulli edere licet.* Nec propter hoc Sacerdos tranſgreſſor efficitur (inquit S. Th.) *Quia ea, quæ miraculoſe fiunt, legibus non ſubduntur. Conſulendum tamen eſſet Sacerdoti,* ut *iterato Corpus, & ſanguinem Domini conſecraret, & ſumeret.* Quod autem ſub ſpecie carnis, aut ſanguinis appareret, in Sacrario Reliquiarum inſtar includendum, ac reſervandum eſſet, ſi talis ſpecies ab omnibus, diuque videretur. Ita cenſuiſſe plures Italiæ Epiſcopos, cum hujuſmodi miraculum contigiſſet, refert *Guitmundus* Lib. 2. *Satis,* inquit, *mihi placeret, ut quando Miraculum novum de tantis myſteriis accidit, id inde fieret, quod mihi Magiſter meus vir eximius ſine dubitatione credendum D. Lanfrancus ſe puero in Italia factum eſſe narravit. Nam cum Presbyter quidam Miſſam celebrans, inventam ſuper Altare veram Carnem, & verum in calice Sanguinem ſecundum propriam carnis, & ſanguinis ſpeciem ſumere trepidaret, rem protinus Epiſcopo ſuo conſilium quæſiturus aperuit: Epiſcopus autem cum multis Coepiſcopis ad hoc convocatis, Calicem illum cum eadem carne, & ſanguine Domini diligenter opertum, ac ſigillatum in medio Altaris incluſit, pro ſummis Reliquiis perpetuo reſervandum.* Verum ſi quibuſdam ſub ſpecie carnis, & ſanguinis, aliis vero, & ipſi in primis Sacerdoti ſub ſpecie panis, & vini Sacramentum, ut prius videatur; vel eidem per aliquod temporis intervallum appareat ſub ſpecie carnis, & ſanguinis, & poſtmodum ſub ſpecie panis ante Communionem, a Sacerdote celebrante ſumi debet: ſiquidem nulla immutatio facta eſt in Sacramento, ſed ſolum in oculis videntium; in quibus ſpecies illa divinitus formata eſt ad oſtendendam manifeſto Corporis, & Sanguinis Chriſti ſub hoc Sacramento veritatem. Ita docet *S. Th.* 3. p. q. 76. a. 8.

REGULA IV.

Sacerdotum obligatio reſpectu celebrationis S. Miſſæ Sacrificii.

Sacerdoti non licet a conſecratione Euchariſtiæ, ſive a celebratione Sacroſancti Miſſæ Sacrificii omnino ceſſare, etiamſi curam non habeat Animarum.

Ita *S. Th.* 3. p. q. 81. art. 10. *Quidam* (inquit) *dixerunt, quod Sacerdos poteſt omnino a conſecratione licite abſtinere; niſi teneatur ex cura ſibi commiſſa celebrare, & populo Sacramenta præbere: ſed hoc irrationabiliter dicitur, quia unuſquiſque tenetur uti gratia ſibi data, cum fuerit opportunum, ſecundum illud 2. ad Corinth.* 5. Exhortamur, ne in vacuum gratiam Dei recipiatis. *Opportunitas autem Sacrificium offerendi, non ſolum attenditur per comparationem ad Fideles Chriſti, quibus oportet Sacramenta miniſtrari, ſed principaliter per comparationem ad Deum, cui conſecratione hujus Sacramenti Sacrificium offertur: unde Sacerdoti, etiamſi non habeat omnino curam animarum, non licet omnino a celebratione ceſſare; ſed ſaltem videtur, quod celebrare teneatur in præcipuis Feſtis, & maxime illis diebus quibus Fideles communicare conſueverunt.*

Quamvis ergo non teneatur Sacerdos alia Sacramenta adminiſtrare niſi propter curam Animarum ſuſceptam, non eadem eſt Euchariſtiæ conſecrandæ ratio. *Alia enim Sacramenta perficiuntur in uſu Fidelium: & ideo in illis miniſtrare non tenetur niſi ille, qui ſuper Fideles ſuſcipit curam; ſed hoc Sacramentum perficitur in conſecratione Euchariſtiæ, in qua Sacrificium Deo offertur: ad quod Sacerdos obligatur Deo ex Ordine jam ſuſcepto* (inquit S. Tho. in Reſponſione ad primum.) Sacerdotem ex Ordine ſuſcepto ad Sacrificium Deo frequenter offerendum obligari, merito aſſerit S. *Thom.* Id enim nititur *S. Irenæi* verbis Lib. 4. adverſus Hæreſes, c. 34. *Ipſum* (inquit) *Verbum dedit populo præceptum faciendarum Oblationum, quamvis non indigeret eis, ut diſceret Deo ſervire. Sic & ideo nos quoque offerre vult Munus ad Altare frequenter ſine intermiſſione.*

Epiſcopi, & presbyteri diebus ſaltem Dominicis & Feſtis Miſſam celebrare debent.

Hinc *Innocent. III.* in Conc. Lateranenſi Oecumenico, can. 17. inter alios, quos emendare operæ pretium ducit Sacerdotum abuſus, hunc recenſet: *Sunt & alii, qui Miſſarum ſollemnia vix celebrant quater in anno: & (quod deterius eſt) intereſſe contemnunt: & ſi quando, dum hæc celebrantur, interſint, Chori ſilentium fugientes, intendunt exterius collocutionibus Laicorum: dumque auditum ad indebitos ſermones effundunt, aures intentas non porrigunt ad divina. Hæc igitur, & ſimilia ſub pœna Suſpenſionis penitus inhibemus.*

Hinc Tridentinum Concilium ſeſſ. 23. cap. 14. De Presbyterorum dotibus, & munere ſtatuens, hæc habet, *Curet Epiſcopus, ut ii, ſaltem diebus Dominicis, & Feſtis ſollemnibus; ſi autem curam habuerint animarum, tam frequenter, ut ſuo muneri ſatisfaciant, Miſſas celebrent.*

Conc. Mediolanenſe 1. ſub *S. Carolo*, par. 2. tit. *De frequenti divini Sacrificii oblatione* ita ſtatuit: *Cum Pontifices, ut inquit Apoſtolus, ex hominibus aſſumpti, pro hominibus conſtituantur in iis, quæ ſunt ad Deum, ut offerant dona, & Sacrificia pro peccatis; Epiſcopus Dominicis, & reliquis Feſtis diebus, niſi jure impediatur, Miſſam celebret.*

Tridentini etiam Concilii auctoritatem ſecuti, præcipimus Sacerdotibus reliquis, cujuſcumque gradus, conditionis, & dignitatis illi ſint, ut iiſdem diebus Miſſam celebrare ne omittant.

Curatis vero, ut præterea ter in hebdomada, aut eo etiam ſæpius, quo vel loci conſuetudo, vel neceſſitas crebriorem divini Sacrificii uſum poſtulabit.

Conc. Remenſe anno 1583. *Sacerdotes* (inquit) *non diebus tantum ſollemnibus, ſed etiam Dominicis, ſæpiuſque, ſi fieri poteſt, ſacrificent.*

Conc. Burdigalenſe anno 1583. *Sacerdotes quoſdam, uſque adeo nominis, & officii ſui craſſa quadam ſocordia oblitos eſſe dolemus, ut vix ſemel in annos ſingulos, aut certe rariſſime, Sacrificium Miſſæ faciant. Unde una cum cæteris tales ad Epiſcopum deferri præcipimus, ut ille pro ſuo jure, eos omni ratione cogat ſuum rite munus explere, ac nulli penitus Sacerdotii officio deeſſe.*

Concil. Aquenſe 1585. *Curati ter in hebdomada ſacrum faciant, aut eo etiam ſæpius, ſi vel loci conſuetudo, vel neceſſitas, crebriorem divini Sacrificii uſum poſtulabit.*

Sacerdotum obligatio reſpectu celebrationis SS. Sacrificii Miſſæ.

Sacrificii oblationem Sacerdotis officium eſſe, adeoque ad Sacrificium frequenter Deo offerendum omnes, & ſingulos Sacerdotes, curam etiam animarum non habentes, teneri, probat egregius *S. Cypriani* locus Epiſt. 63. *Si Jeſus Chriſtus Dominus; & Deus noſter, ipſe eſt ſummus Sacerdos Dei Patris, & ſe ipſum primus ſacrificium Patri obtulit, & hoc fieri in ſui commemorationem præcepit: utique ille Sacerdos vice Chriſti vere fungitur, qui id, quod Chriſtus fecit, imitatur.*

Præterea, Sacrificium Miſſæ in Eccleſia celebratur, (inquit *Honorius Auguſtodunenſis*, in Gemma Animæ,) *Ut memoria Paſſionis ad imitationem inculcetur, ut ſcilicet Chriſtiani, qui interſunt incruento illi Sacrificio, & Sacerdotes, qui illud peragunt, acerbiſſimam Chriſti mortem recordati, ardentiſſimo ejus amore teneantur, & ejus mortificationem in ſuo corpore pro virium ſuarum modulo circumferant, atque ita nimiæ caritati, qua dilexit nos, quodammodo reſpondeant.* Ad id autem obligari Sacerdotes omnes quis negaverit?

Denique nota eſt illa, quæ ſub Venerabilis *Bedæ* nomine circumfertur, Sententia: *Sacerdos non legitime impeditus, celebrare omittens, quantum in eo eſt, privat Sanctam Trinitatem laude, & gloria, Angelos lætitia, peccatores venia, Juſtos ſubſidio, & gratia, in Purgatorio exiſtentes refrigerio, Eccleſiam ſpeciali Chriſti beneficio, ſeipſum medicina, & remedio.*

REGULA V.

Sacerdotes, qui Feſtis Solemnioribus, & diebus Dominicis non celebrant, impedimento legitimo ceſſante, mortalis peccati rei videntur.

Id colligitur ex Conciliis Lateranenſi, & Tridentino, aliiſque ſupra laudatis. Præterea cum præceptum de diei Dominicæ, Feſtorumque Sanctificatione a Fidelibus non impleatur, niſi Miſſæ Sacrificio, qua par eſt devotione, interſit: Sacerdotes non videntur Dominicam diem, aliosque dies Sollemnes ſanctificare, niſi Sacris operentur, cum legitimo non detinentur impedimento. Id ex *Innoc. I.* Ep. 2. ad *Victricium* Rothomagenſem Epiſcopum confirmatur, c. 9. ubi Sacerdotes ab uxoribus ſuis abſtinere, & pudicitiam ex die Ordinationis ſuæ ſervare debere oſtendit, quia nulla ipſius *præterit dies, qua vel a Sacrificiis divinis, vel Baptiſmatis officio vacent. Nam ſi B. Paulus ad Corinthios ſcribit:* Abſtinete vos ad tempus, ut vacetis orationi; *& hoc utique Laicis præcepit: multo magis Sacerdotes, quibus & orandi, & ſacrificandi juge officium eſt, ſemper debebunt ab hujuſmodi conſortio abſtinere.* Quod repetit *Ep. 3. ad Exuperium* Toloſanum Epiſcopum, c. 1. Multo evidentius rei ſunt mortalis peccati, qui numquam, aut raro Miſſam celebrant. Nam *Etiamſi nulli homini teneantur, tamen tenentur Deo, ut reddant ei Sacrificium acceptum: Sacerdotibus enim præceptum eſt:* Hoc facite in meam Commemorationem, inquit *S. Th.* in 4. *Sententiarum*, diſt. 13. q. 1. ar. 2. qu. 1. Et rurſus: *Quia* inquit, *ſecundum Gregorium, cum creſcunt, ſive augentur dona, rationes creſcunt donorum; cum Sacerdoti data ſit nobiliſſima poteſtas, reus negligentiæ erit, niſi illa utatur ad honorem Dei & ſalutem ſuam, & aliorum vivorum, & mortuorum; ſecundum il-* 1. Cor. 7.

lud

Ind 1. Petri cap. 3. Unuſquiſque gratiam quam accepit, in alterutrum illam adminiſtrantes, &c. Niſi forte aliquis ex familiari Sp. Sancti inſtinctu dimittat: ſicut legitur de quodam S. Patre in Vitis Patrum, qui ordinatus, numquam poſtea celebravit. Et in ipſo Quæſtionis limine ita ratiocinatur S. Th. Sed contra eſt, quod Ambroſius dicit: Grave eſt, quod ad Menſam tam mundo corde, & manibus innocentibus non venimus; ſed gravius eſt, ſi dum peccatum metuimus, etiam Sacrificium non reddamus: Sed primum eſt mortale; ergo & ſecundum. Quam ob rem Cajetani Sententiam a peccato mortali excuſantem Sacerdotes nuſquam, aut raro celebrantes, ex ejus Commentariis expungi juſſit Pius V. Pontifex Sanctiſſimus.

REGULA VI.

Euchariſtiam extra Miſſam, aut initio, vel poſt finem Miſſæ, citra neceſſitatem adminiſtrari minus decet.

S. Euchariſtiam in Miſſa poſt Communionem Celebrantis Fidelibus adminiſtrari magis decet.

Ut enim S. Dionyſius Lib. De Eccleſiaſtica Hierarchia, §. 14. ait: Ipſa Myſteriorum perceptio myſticam eorumdem diſtributionem antecedit. Hinc enim rerum divinarum ordo eſt, ut prius ipſe ſacer Antiſtes communicet, ac iis Donis, quæ per ipſum ceteris divinitus diſtribuenda ſunt, ſatietur; ac deinde alia aliis ea tradat. Veterem hanc fuiſſe Eccleſiæ Diſciplinam, ut poſt Sacerdotis celebrantis Communionem, Euchariſtia Clericis primum, ſecundum Ordinum gradus, deinde Monachis; Diaconiſſis, ſacris Virginibus; noviſſime iis ex populo, qui parati erant, adminiſtraretur, conſtat ex Ordine Romano, & ex Veteribus Sacramentariis, ac Liturgicis Libris, ubi Oratio, quæ poſt Communionem dicitur, pro iis nominatim funditur, qui in Miſſa communicarunt. Optaret autem Eccleſia, ut Fideles omnes, ac ſinguli, qui Miſſæ Sacrificio interſunt, Non ſolum ſpirituali affectu, ſed ſacramentali etiam Euchariſtiæ perceptione communicarent, quo ad eos ſanctiſſimi hujus Sacrificii fructus uberior proveniret, (inquit Synodus Tridentina ſeſſ. 22. c. 6.

De hoc Ritu S. Carolus in Conc. Mediolanenſi 5. p. 1. Tit. 9. ita ſtatuit: Hoc inſtitutum, quod antiquiſſimi Ritus eſt, Sacerdos religioſe ſervet, ut intra Miſſarum ſollemnia, poſtquam ſcilicet Sanguinem ipſe ſumpſerit, Fidelibus S. Communionem miniſtret.

Et Rituale Romanum Pauli V. Tit. De Sacramento Euchariſtiæ, hæc præſcribit: Communio autem populi intra Miſſam ſtatim poſt Communionem Sacerdotis fieri debet (niſi quando ex rationabili cauſſa poſt Miſſam ſit accipienda) cum Orationes, quæ in Miſſa poſt communionem dicuntur, non ſolum ad Sacerdotem, ſed etiam ad alios communicantes ſpectent.

Ut igitur Eccleſiæ ſpiritui ſe accommodent Sacerdotes, S. Communionem, citra neceſſitatem, populo adminiſtrare non debent ante Miſſam, aut poſt finem Miſſæ; ſed in Miſſa ipſa, poſtquam Chriſti Corpus, & Sanguinem ipſi ſumpſerunt. Hinc Radulfus De Rivo Decanus Tungrenſis, Lib. De Canonum Obſervantia, Propoſitione 23. Poſtquam (inquit) omnes communicaverunt, dicit Sacerdos ſub ſilentio hanc Orationem, juxta Romanum Ordinem: Quod ore ſumpſimus, mente capiamus, & de munere temporali fiat nobis remedium ſempiternum. Qua finita, ſequitur Oratio, ſive Orationes poſt Communionem, quæ eodem numero, & ordine Orationibus ante lectionem, ſive Secretis ante Præfationem dictis, debent reſpondere. Quæ utique Orationes non pro his, qui communicaturi ſunt, ſed qui jam communicaverunt, juxta proprietatem ſui nominis agunt; ergo & ante ipſas communicare non negligant, quicumque earumdem Orationum benedictione foveri deſiderant.

Denique mos antiquus canendi Antiphonam illam, quæ Communio dicitur, non poſt ipſam Communionem, ut fit modo in multis Eccleſiis, ſed dum populus Communionem perciperet, probat, Euchariſtiam intra Miſſarum ſollemnia, non ante initium, aut poſt finem Miſſæ, citra neceſſitatem fuiſſe adminiſtratam. Hunc Africanæ Eccleſiæ morem contra maledicam reprehenſionem Hilarii cujuſdam Viri Tribunitii, edito Libro, qui excidit, vindicavit S. Aug. ut ipſe teſtatur, Lib. 2. Retractationum, c. 11.

REGULA VII.

Improbi Sacerdotes Euchariſtiam conſecrare, & adminiſtrare poſſunt: ſed poteſtate ſua male, & indigne utuntur.

Improbi Sacerdotes conſecrandi poteſtatem non amittunt.

Id diſerte docet S. Aug. Lib. 5. De Baptiſmo, c. 20. Quomodo (inquit) Deus exaudit homicidam deprecantem, vel ſuper aquam Baptiſmi, vel ſuper Oleum, vel ſuper Euchariſtiam, vel ſuper capita eorum, quibus manus imponitur? Quæ omnia tamen, & fiunt, & valent etiam per homicidas, ideſt, per eos, qui oderunt fratres in ipſa intus Ecleſia.

Idem confirmat cap. Intra Catholicam, qui a Gratiano cauſa 1. q. 1. S. Augu. tribuitur; cum ſit Paſchaſii Corbejenſis Abbatis Lib. de Corpore Domini, Intra Catholicam Eccleſiam (inquit) in Myſterio Corporis, & Sanguinis Domini nihil a bono majus, nihil a malo minus perficitur Sacerdote, quia non in merito Conſecrantis, ſed in verbo perficitur Creatoris, & virtute Sp. Sancti.

Ne tamen ſibi Sacerdotes improbi blandiantur, & ſe digne, ac fructuoſe Euchariſtiam conſecrare poſſe confidant ex hoc, quod Sacerdotes ſunt. Ab Altari enim ſuo Dominus removit maculoſos Miniſtros: Sacrificium tamen verum, ac ratum fore non negavit, quod offerrent, ſi ad Altare temere, & contra Legem acceſſiſſent. Ita intelligenda ſunt S. Hieronymi verba in Sophonia c. 3. v. 4. relata can. Sacerdotes cauſa 1. q. 1. Sacerdotes (inquit) qui Euchariſtiæ ſerviunt, & Sanguinem Domini populis ejus dividunt, impie agunt in legem Chriſti; putantes Euchariſtiam imprecantis facere verba, non vitam, & neceſſariam eſſe tantum rationem, & non Sacerdotum merita, de quibus dicitur; Et Sacerdos in quo fuerit macula, non accedat offerre oblationes Domino. Id unum docet S. Hieron. vitæ ſanctimoniam cum dignitate Sacerdotali conjungendam, ut Sacerdotes Euchariſtiam digne, ac fructuoſe conſecrent, ac diſpenſent; alioquin ex illorum numero futuros, de quibus Propheta dixit: Sacerdotes ejus polluerunt Sanctum, injuſte egerunt contra Legem.

Soph. 3. 4.

Lev. 21.

Hanc fuiſſe S. Hieronymi mentem, hæc ejus verba ibidem oſtendunt: Sacerdotes, qui dant Baptiſmum & ad Euchariſtiam Domini imprecatur adventum, faciunt Oleum Chriſmatis, manus imponunt, Catechumenos erudiunt, Levitas & alios conſtituunt Sacerdotes; non tam indignentur nobis hæc exponentibus, & Prophetis vaticinantibus, quam dominum deprecentur, & ſtudioſe agant, ne de Sacerdotibus, qui violant Sancta Domini eſſe mereantur. Non enim dignitas, & nomina dignitatum, ſed opus dignitatis, & Principes, & Judices, & Prophetas, & Sacerdotes ſalvare conſuevit.

Idem S. Doctor, Dialogo Adverſus Luciferianos, Conſecrationem Euchariſtiæ ab impio Sacerdote, non minus ratam eſſe aſſerit, quam Baptiſmum ab eo collatum. Quamobrem (inquit) oro te ut aut ſacrificandi ei licentiam tribuas, cujus Baptiſma probas, aut reprobes ejus Baptiſma, quem non exiſtimas Sacerdotem: neque enim fieri poteſt, ut qui in Baptiſmate ſanctus, ſit apud Altare peccator. Refertur can. Sicut Chriſtus, cauſſa 1. q. 5.

Sic etiam explicandus eſt canon Sacroſancta, qui Gelaſio Papæ tribuitur ibidem, quamvis nec in Gelaſii I. nec in Gelaſii II. Epiſtolis habeatur. Quomodo (inquit) ad Divini Myſterii Conſecrationem cœleſtis Spiritus invocatus adveniet, ſi Sacerdos, qui eum adeſſe deprecatur, crimino ſis plenus actionibus comprobetur? Senſus eſt, ſcilicet Sp. Sanctum non advenire ex merito Sacerdotis, ſed ex virtute Chriſti, cujus verba profert: non advenire ut Sacrificium, & Sacramentum fructuoſum ſit indigne celebranti, & ſumenti, licet adveniat ut ratum, & perfectum ſit. Nihil aliud eo capite ſignificatur, quam Sacerdotes criminoſos Euchariſtiam conſecrare, & adminiſtrare non debere, ut patet ex his verbis: Sacroſancta Religio, quæ Catholicam continet Diſciplinam, tantam ſibi reverentiam vindicat, ut ad eam quilibet niſi pura conſcientia non audeat pervenire. Si tamen conſecret improbus Sacerdos, rata erit conſecratio. Nam ſicut eadem actio, in quantum fit ex prava intentione miniſtri, poteſt eſſe mala; bona autem, in quantum fit ex bona intentione Domini; ita benedictio Sacerdotis peccatoris, in quantum ab ipſo indigne fit, eſt maledictione digna, & quaſi infamia, ſive blaſphemia, & non oratio reputatur: in quantum autem profertur ex perſona Chriſti, eſt ſancta, & efficax ad ſanctificandum: (inquit S. Thom. 3. p. q. 82. A. V. in Reſp. ad 3.)

REGULA VIII.

Sacerdotes Hæretici, Schiſmatici, Excommunicati, Degradati, modo rite ſint ordinati, Euchariſtiam conſecrare poſſunt.

Sacerdotes Hæretici, Sciſmatici, degradati, non amittunt poteſtatem conſecrandi Euchariſtiam.

Sicut enim Baptiſmus in eis, ita Ordinatio manſit integra, cum utrumque Sacramentum quadam Conſecratione homini detur: Et quamvis Honores ſuos adminiſtrare, ſeu functiones Ordinum exercere ipſis non liceat; Non eis tamen ipſa Ordinationis Sacramenta detrahuntur, ſed manet ſuper eos; (inquit S. Aug. L. 2. Contra Epiſtolam Parmeniani, c. 13.)

Quamquam vero canon Arianos, cauſſa 1. q. 1. ſive Innoc. I. ex cujus Epiſt. 18. ſumptus eſt, dicat, ſolum Baptiſma ab Arianis, & hujuſmodi peſtibus collatum ratum eſſe: Quibus (inquit) ſolum Baptiſmum ratum eſſe permittimus: Non ſequitur, Euchariſtiam ab iis conſecratam ratam non eſſe; ſed ſolum ipſos licite baptizare poſſe in articulo neceſſitatis: in nullo autem caſu licite poſſe Euchariſtiam conſecrare; vel alia Sacramenta conferre. Vel ſolum Baptiſmum ratum eſſe, quoad effectum, vel fructum, ſive cum illud adminiſtrant parvulis, ſive adultis in vitæ diſcrimine conſtitutis, & ab eorum hæreſi, ſchiſmate, vel criminis ſocietate alienis: non vero ſolum Baptiſmum ratum eſſe, quoad ſubſtantiam, veritatem, & perfectionem Sacramenti.

Euchariſtiæ Sacrificium fructuoſe ab illis non offertur.

Eodem ſenſu intelligendum eſt, quod cap. Extra eadem cauſſa, & Quæſtione refertur velut ex Lib. Sententiarum S. Aug. apud S. Proſperum. Extra Eccleſiam Catholicam non eſt locus veri Sacrificii. Et quod ait S. Leo Ep. ad Anatolium. Aliter quam in Eccleſia, quæ Corpus Chriſti eſt, nec rata eſſe Sacerdotia, nec vera Sacrificia. Vera quidem Sacrificia non ſunt veritate fructus; vera tamen ſunt veritate Sacramenti (inquit S. Thomas.) Extra Eccleſiam igitur non

non eſt locus veri Sacrificii, ubi ſcilicet recte, convenienter, fructuoſe poſſit offerri: quia Sacrificium ſpirituale, quod externo, & viſibili Sacrificio adjunctum eſſe debet, ut illud fructuoſum fiat, abſque vera fide, & caritate nullum eſt. Nec etiam S. Leo ſimpliciter ait, Sacrificia non aliter vera eſſe quam in Eccleſia Dei: ſed non eſſe vera Niſi nos verus immaculati Agni Sanguis emundet: quod fructum ſolummodo ſpectat, non Conſecrationis veritatem, ac firmitatem.

Quamvis porro Sacerdos orationes fundens in Miſſa loquatur in perſona Eccleſiæ, in cujus unitate conſiſtit, in Conſecratione tamen Sacramenti loquitur in perſona Chriſti, cujus vicem in hoc gerit per Ordinis poteſtatem: & ideo ſi Sacerdos ab unitate Eccleſiæ præciſus Miſſam celebret, quia poteſtatem Ordinis non amittit, conſecrat verum Corpus, & Sanguinem Chriſti: ſed quia eſt ab Eccleſiæ unitate ſeparatus; orationes ejus efficaciam non habent; (inquit S. Thomas in Reſp. ad 3.)

REGULA IX.

Ab Hæreticis, Schiſmaticis, Excommunicatis, Degradatis, Suſpenſis, vel Irregularibus Sacerdotibus Euchariſtiam accipere, aut eorum Miſſam audire non licet.

Ab illis Euchariſtiam accipere non licet, nec illorum Miſſam audire.

Conſecrandi ſcilicet, ac adminiſtrandi poteſtatem abſque gravi peccato, & ſacrilegio exercere non poſſunt, cujus executione per Eccleſiæ Sententiam ſunt prohibiti. Quicumque autem communicat alteri in peccato, fit particeps peccati. Unde S. Joannes Epiſt. 2. de Hæretico homine ſcribit: Nec Ave ei dixeritis. Qui enim dicit illi, Ave, communicat operibus ejus malignis. Quamobrem S. Hermenegildus Martyrium pati maluit, quam Sacrilegæ Conſecrationis Communionem ab Epiſcopo Ariano juſſu patris percipere, ut refert S. Greg. Magnus Lib. 3. Dialogorum, c. 31.

REGULA X.

Sacerdotum concubinariorum, vel fornicatorum Miſſam audire, & ab eis Communionem accipere licet, quamdiu ab Eccleſia tolerantur; illos tamen ad ſacrum faciendum, aut adminiſtrandam Euchariſtiam impellere, aut invitare non licet.

Sacerdotum fornicatorum Miſſam an audire liceat ſive Euchariſtiam ab illis accipere.

Prima pars hujus Regulæ nititur can. Sciſcitantibus, cauſſa 15. qu. 8. quod Nicolai I. Reſponſum eſt ad Conſulta Bulgarorum, cujus verba deſcripſimus in Tract. De Sacramentis in Genere c. 7. art. 2. Regula 1. Id confirmat S. Thomas. 3. par. qu. 82. art. 9. Hæretici (inquit) Schiſmatici, & Excommunicati, ſunt per ſententiam Eccleſiæ executione conſecrandi privati: & ideo peccat quicumque eorum Miſſam audit, vel ab eis accipit Sacramentum: ſed omnes peccatores ſunt per Sententiam Eccleſiæ executione hujus poteſtatis privati: & ſic quamvis ſint ſuſpenſi, quantum ad ſe ex Sententia Divina, non tamen quantum ad alios ex Sententia Eccleſiæ: & ideo uſque ad ſententiam Eccleſiæ licet ab eis Communionem accipere, & eorum Miſſam audire. Hinc S. Aug. Serm. 351. De Pœnitentia, alias quinquageſima inter Homilias quinquaginta, concilians hæc duo Apoſtoli loca, ſcilicet 1. ad Cor. 5. Si quis frater nominatur aut fornicator, aut idolis ſerviens, &c. Et illud ad Rom. 14. Tu quis es, qui judicas alienum ſervum? Hæc invicem non pugnare ait: Noluit enim (inquit) hominem ab homine judicari ex arbitrio ſuſpicionis, vel etiam extraordinario uſurpato judicio, ſed potius ex lege Dei ſecundum ordinem Eccleſiæ, ſive ultro confeſſum, ſive accuſatum, atque convictum. Alioquin illud cur dixit, Si quis frater nominatur aut fornicator, aut idolis ſerviens, &c. Niſi quia eam nominationem intelligi voluit, quæ fit in quemquam, cum Sententia ordine judiciario, atque integritate profertur? Nam ſi nominatio ſufficit, multi damnandi ſunt innocentes; quia ſæpe falſo in quoquam crimine nominantur.

1. Cor. 5. 11.

Hoc ſenſu intelligendus eſt can. Nullus, diſt. 32. ex Romano Synodo ſub Nicolao II. Nullus Miſſam audiat Preſbyteri, quem ſcit concubinam indubitanter habere, aut ſubintroductam mulierem. Sic intelligenda Greg. VII. & Urbani II. in Epiſtola ad Lucium Præpoſitum Decreta: Prædeceſſores noſtri (inquit) Nicolaus, & Gregorius a Miſſis Sacerdotum, quos tales revera eſſe conſtiterit (adulteros nimirum, homicidas, ebrioſos) Fideles abſtinere decreverunt; ut & peccandi licentiam ceteris auferrent, & hujuſmodi digna pœnitentiæ lamenta revocarent. Quibus conſonum eſt Innoc. II. in Synodo Romana Decretum. Idem eſt ſenſus noni canonis Conc. Pictavienſis, relati in prima Collect. Decretalium. Tit. 2. De Cohabitatione Clericorum, & Mulierum, Lib. 3. c. Nullus Presbyter, Diaconus, Subdiaconus concubinam habeat, ſed nec aliam fœminam, unde mala ſuſpicio habeatur, in una domo ſecum teneat. Et quicumque hujuſmodi Sacerdotis Miſſam ſcienter audierint, excommunicationi ſubjacere debeant. Hæc intelligenda ſunt De concubinario, notorio, vel per Sententiam, quæ fertur in convictum, vel per confeſſionem in jure factam, vel per evidentiam facti, quando non poteſt peccatum aliqua tergiverſatione celari; (inquit S. Th. 3. p. q. 82. art. 9. in Reſp. ad 3.)

Regulæ partem alteram adſtruit, ſimul & primam confirmat S. Th. Quodlibeto 11. q. 8. art. 1. Aliquid (inquit) quantum ad jus naturale eſt per ſe malum, & aliquid malum eſt, quantum ad jus poſitivum. Quicumque enim Sacerdos in peccato mortali exiſtens celebrat, peccat mortaliter; unde ſi conſtaret mihi eum eſſe in peccato mortali, & inducerem eum ad celebrandum, peccarem mortaliter; & hoc eſt ſecundum Jus naturale; quia hoc eſt provocare eum ad peccatum mortale. Jus autem Poſitivum addit plus, quod non ſolum non debeam inducere eum ad celebrandum, ſed etiam ſi audiam ejus Miſſam pecco mortaliter: quod quidem inſtitutum eſt in pœnam Sacerdotis fornicarii. Attendendum tamen eſt, quod hoc non intelligitur de quolibet Sacerdote fornicario, ſed de publicis fornicatoribus, qui proprie dicuntur publici, quando Judicio, & ſententia Eccleſiæ vocantur publici. Unde quicumque a tali fornicario publico audit Miſſam, peccat mortaliter.

REGULA XI.

Miſſa boni, piique Sacerdotis abſolute ſpectata, ut Sacrificium, non eſt fructuoſior Miſſa mali Sacerdotis; neque quoad orationes ab eo fuſas totius Eccleſiæ nomine: fructuoſior tamen eſt ex pietate, & devotione Sacerdotis offerentis, & orantis.

Quo ſenſu Miſſa boni Sacerdotis fructuoſior ſit audientibus.

In Miſſa ſcilicet duo ſpectanda ſunt, Ipſum Sacramentum, quod eſt principale, & orationes, quæ in Miſſa fiunt pro vivis, & mortuis. Quantum ergo ad Sacramentum, non minus valet Miſſa Sacerdotis mali, quam boni; quia utrobique idem conficitur Sacramentum. Oratio etiam, quæ fit in Miſſa, poteſt conſiderari dupliciter: uno modo in quantum habet efficaciam ex devotione Sacerdotis orantis; & ſic non eſt dubium, quod Miſſa melioris Sacerdotis magis eſt fructuoſa. Unde can. Ipſi, cauſſa 1. q. 1. ſub Alexandri I. nomine vulgatus, ſic habet: Ipſi Sacerdotes pro populo interpellant, & peccata populi comedunt; quia ſuis precibus, & Oblationibus ea delent, atque conſumunt: qui quanto digniores fuerint, tanto facilius pro neceſſitatibus, pro quibus clamant, exaudiuntur. Alio modo ſpectari poteſt oratio, quæ fit in Miſſa, In quantum profertur a Sacerdote in perſona totius Eccleſiæ, cujus Sacerdos eſt Miniſter, quod quidem Miniſterrium etiam in peccatoribus manet, ſicut dictum eſt de Miniſterio Chriſti. Unde etiam quantum ad hoc eſt fructuoſa non ſolum oratio Sacerdotis peccatoris in Miſſa, ſed etiam omnes ejus orationes, quas facit in Eccleſiaſticis Officiis, in quibus gerit perſonam Eccleſiæ; licet orationes hujus privatæ non ſint fructuoſæ, ſecundum illud Prov. 28. Qui declinat aures ſuas, ne audiat legem, oratio ejus erit execrabilis. Ita S. Th. 3. p. q. 82. ar. 6.

CAPUT V.

De uſu Sacramenti Euchariſtiæ, ſive Communione.

ARTICULUS PRIMUS.

A quibus Euchariſtia ſumi poſſit, & debeat.

Triplex Communionis genus.

TRiplex Communionis genus cum Tridentina Synodo diſtinguendum eſſe ſupra monuimus. I. Sacramentalis tantum. 2. Spiritualis dumtaxat. 3. Sacramentalis, & ſpiritualis ſimul. Euchariſtiam ſacramentaliter tantum ſumunt peccatores, qui Corpus quidem Chriſti in hoc divino Sacramento recipiunt, ſed non Uſque ad participationem Spiritus; unde virtutem, & fructum ſpiritualem, ideſt, ſalutem animæ, ex eo non hauriunt. His accommodari poteſt illud Eccl. 6. 1. Eſt malum, quod vidi ſub Sole, & quidem frequens apud homines: vir, cui dedit Deus divitias, & ſubſtantiam, & honorem, & nihil deeſt animæ ſuæ ex omnibus, quæ deſiderat: nec tribui ei poteſtatem, ut comedat ex eo. De his Apoſt. 1. Cor. 10. Non poteſtis Calicem Domini bibere, & calicem dæmoniorum. Et c. 11. Quicumque manducaverit Panem hunc, & biberit Calicem Domini indigne, reus erit Corporis, & Sanguinis Domini... Qui manducat & bibit indigne, judicium ſibi manducat, & bibit, non dijudicans Corpus Domini.

De S. Communione.

De his S. Aug. Tr. 27. in Jo. Hoc ergo totum ad hoc nobis valeat, dilectiſſimi, ut Carnem Chriſti, & Sanguinem Chriſti non edamus tantum in Sacramento, quod & multi mali, ſed uſque ad Spiritus participationem manducemus, & bibamus, ut in Domini corpore tamquam membra maneamus, ut ejus Spiritu vegetemur, & non ſcandalizemur, etiamſi multi modo nobiſcum manducant, & bibunt temporaliter Sacramenta, qui habebunt in fine æterna tormenta. De his can. Qui diſcordat, d. 2. De Conſecr. ſub ejuſdem S. Aug. nomine vulgatus: Qui diſcordat a Chriſto, nec manducat Carnem ejus, nec Sanguinem bibit, etiamſi tanta rei Sacramentum ad judicium ſuæ præſumptionis quotidie indifferenter accipiat.

Tria genera hominum ſacramentaliter tantum communicantium.

Sacramentaliter dumtaxat manducantium tria ſunt genera: 1. malevoli, 2. doloſi; 3. præſumptuoſi. Primi ſunt qui Corpus Domini ſumunt in peccandi voluntate. Secundi ſunt hypocritæ, qui foris boni videntur, cum occulte ſint pravi, & tamquam juſti accedant ad Altare. Tertii ſunt, qui maxime ſunt mali, & tamen audent ad communio-

nionem accedere (inquit S. Th. Opuſc. 58. c. 17.) Malevolis convenit illud Iſaiæ 29. *Appropinquat populus iſte ore ſuo, & labiis ſuis glorificat me, cor ejus longe eſt a me.* Ore ſcilicet ad Deum appropinquant per Sacramenti ſuſceptionem, ſed cor eorum longe eſt per peccandi voluntatem. His etiam convenit illud Chriſti oraculum, Matth. 15. *Non eſt bonum ſumere panem filiorum, & dare illum canibus.* Doloſis, ſive hypocritis apprime convenit illud Apoſt. 2. ad Tim. 3. *In noviſſimis diebus inſtabunt tempora periculoſa, & erunt homines ſeipſos amantes, habentes quidem ſpeciem pietatis, virtutem autem ejus abnegantes.* Speciem pietatis habent, quia Sacramentorum eorumdem participes ſunt cum hominibus piis; virtutem pietatis, ideſt, caritatem abnegant, gravia peccata clam committentes, & manifeſta fallaciter excuſantes. De illis dicitur Eccl. 1. 36. *Ne ſis incredibilis timori Domini: & ne acceſſeris ad illum duplici corde. Ne fueris hypocrita in conſpectu hominum ... Ne forte cadas, & adducas animæ tuæ inhonorationem, & revelet Deus abſconſa tua, & in medio Synagogæ elidat te: quoniam acceſſiſti maligne ad Dominum, & cor tuum plenum eſt dolo & fallacia.* De præſumptuoſis, qui Chriſti Corpus ſumere non verentur, magnis licet criminibus implicati, dicitur Matth. 6. *Nolite Sanctum dare canibus.* His convenit illud Pſal. 34. *Retribuebant mihi mala pro bonis, & odium pro dilectione mea.* Et illud Pſal. 55. *Conculcaverunt me inimici mei tota die.* Et ad Hebr. 10. *Quanto putatis deteriora mereri ſupplicia, qui Filium Dei conculcaverit, & Sanguinem teſtamenti pollutum duxerit, in quo ſanctificatus eſt.*

Triplex ordo hominum ſpiritualiter tantum communicantium.

Spiritualiter tantum communicant, qui voto propoſitum illum cœleſtem Panem edentes, fide viva, quæ per dilectionem operatur, fructum ejus, & utilitatem ſentiunt. Triplex eſt hominum ita manducantium ordo; incipientium ſcilicet, proficientium, & perfectorum. Matt. 15. 38. *Erant autem, qui manducaverunt, quatuor millia hominum, extra parvulos, & mulieres.* In parvulis incipientes, in mulieribus proficientes, in viris perfecti deſignantur. Incipientes manducant ſpiritualiter ratione fidei ſalutaris; proficientes, ratione bonæ converſationis; perfecti, ratione devotæ meditationis. Ad primi ordinis homines pertinet illud Apoſtoli ad Hebr. 10. *Juſtus ex fide vivit.* Item illud S. Auguſtini: *Crede, & manducaſti ... Daturus Dominus Sp. Sanctum, dixit ſe Panem, qui de cœlo deſcendit, hortans ut credamus in eum. Credere enim in eum, hoc eſt manducare panem vivum.* (Tr. 25. in Jo.) *Qui credit, manducat; inviſibiliter ſaginatur, quia inviſibiliter renaſcitur ... Qui vult vivere,* (Tr. 26.) *habet ubi vivat, habet unde vivat. Accedat, credat, incorporetur, ut vivificetur.* Alteri hominum ordini convenit illud Eccl. 24. (Tract. 27.) *Qui timet Deum, faciet bona ... Cibavit eum Dominus pane vitæ.* Item illud Joannis 4. *Meus cibus eſt, ut faciam voluntatem ejus, qui miſit me, ut perficiam opus ejus.* Tertio hominum ordini, qui deſiderio vehementi hujus Sacramenti, & intimæ cum Chriſto conjunctionis ſunt accenſi, (Hom. 36. in Evang.) convenit illud Job 31. *Si non dixerunt viri tabernaculi mei, Quis det de carnibus ejus, ut ſaturemur?* Item illud Eccl. 23. *Qui edunt me, adhuc eſurient; & qui bibunt me, adhuc ſitient.* Nam, ut ait S. Gregorius, *Augent ſpirituales deliciæ deſiderium in mente, dum ſatiant: quia quanto magis earum ſapor percipitur, eo amplius cognoſcitur, quod avidius amatur.* Item illud Iſa. 20. *Domine, nomen tuum, & memoriale tuum in deſiderio animæ. Anima mea deſideravit te in nocte: ſed & ſpiritu meo in præcordiis meis de mane vigilabo ad te.* Hi non modo Chriſtum ardenter deſiderant, ſed Incarnationis ejus Sacramenta, & beneficia devote meditantur. Hi denique Chriſto inhærendo, & beneficia illius meditando, mirum in modum delectantur. Unde hæc Scripturæ Oracula merito ipſis accommodari poſſunt: Iſa. 55. *Audite audientes me, & comedite bonum, & delectabitur in craſſitudine anima veſtra.* Sap. 8. *Intrans in domum meam; conquieſcam cum illa: non enim habet amaritudinem converſatio illius, nec tædium convictus illius, ſed lætitiam, & gaudium ... Et in amicitia illius delectatio bona.* Pſalm. 30. *Quam magna multitudo dulcedinis tuæ, Domine, quam abſcondiſti timentibus te!*

Quinam ſacramentaliter ſimul, & ſpiritualiter communicent.

Sacramentaliter ſimul, & ſpiritualiter communicant, *Qui ita ſe prius probant, & inſtruunt, ut veſtem nuptialem induti, ad divinam hanc Menſam accedant* (inquit Tridentina Syn. ſeſſ. 13. c. 8.) *Perfectus igitur modus ſumendi hoc Sacramentum eſt, quando aliquis ita hoc Sacramentum ſuſcipit, quod percipit ejus effectum,* (inquit S. Thomas, 3. p. q. 80. art. 2.) Hoc modo boni dumtaxat Chriſtiani communicant, non mali, qui propterea æterna morte peribunt. Horum vero tres ſunt ordines. Quidam enim ex infidelitate, plures ex negligentia, alii ex contemptu a S. Menſa abſtinent. Infideles ſunt, quorum corda per malitiam fallente diabolo ſic excæcata ſunt, ut non credant, & cognoſcant divina Sacramenta pro ſalute Mundi mirabili ſapientia Dei inſtituta: quibus convenit illud Sap. 2. *Erraverunt, excæcavit enim illos malitia eorum. Et neſcierunt Sacramenta Dei.* Item illud Jo. 3. 36. *Qui incredulus eſt Filio, non videbit vitam, ſed ira Dei manet ſuper eum.*

Tria genera hominum ab Euchariſtiæ ſumptione abſtinentium. De S. Communione.

Negligentes ſunt, qui temporalibus lucris, & ſæcularibus negotiis ita implicati ſunt, & immerſi, ut S. Communionem debito tempore ſumere negligant. De quibus intelligenda eſt parabola propoſita a Chriſto Salvatore noſtro, Matth. 22. *Simile factum eſt Regnum Cœlorum homini Regi, qui fecit nuptias filio ſuo. Et miſit ſervos ſuos vocare invitatos ad nuptias, & nolebant venire. Iterum miſit alios ſervos, dicens: Dicite invitatis, Ecce prandium meum paravi ... Venite ad Nuptias. Illi autem neglexerunt: & abierunt, alius in villam ſuam, alius vero ad negotiationem ſuam.* Homines hujuſmodi, qui divini Sacramenti convivium negligunt quamvis fidem, & quædam caritatis opera habere videantur, tamen niſi pœnitentiam agant, peribunt, dicente Chriſto, Jo. 6. *Niſi manducaveritis Carnem Filii Hominis, & biberitis ejus Sanguinem, non habebitis vitam in vobis.* Horum figura fuerunt illi, de quibus dictum eſt, Num. 9. *Si quis & mundus eſt, & in itinere non fuit* (ideſt, legitimum impedimentum non habuit) *& tamen non fecit Phaſe, exterminabitur anima illa de populis ſuis, quia Sacrificium Domino non obtulit tempore ſuo: peccatum ſuum ipſe portabit.* Tertium hominum genus adumbratum fuit in illis, qui piiſſimum Regem Ezechiam ad celebrandum Paſcha Judæos omnes invitantem, & excitantem contempſerunt, & Nuntios ejus irriſerunt. 2. Paral. 30. *Perrexeruntque Curſores cum Epiſtolis ex Regis imperio, & Principum ejus, in univerſum Iſrael, & Judæam id, quod Rex juſſerat, prædicantes: Filii Iſrael, revertimini ad Dominum Deum ... & venite ad Sanctuarium ejus. Igitur curſores pergebant velociter de civitate in civitatem, per terram Ephraim, Manaſſe uſque ad Zabulon, illis irridentibus, & ſubſannantibus eos. Attamen quidam acquieſcentes conſilio, venerunt Jeruſalem.* His præmiſſis, Propoſitiones quædam ſtatuendæ ſunt, quibus propoſita Quæſtio ſolvatur.

PROPOSITIO PRIMA.

Non ſoli homines juſti, ſed & peccatores Chriſti Corpus ſacramentaliter manducant.

Quicumque enim manducat, & bibit indigne, judicium ſibi manducat, & bibit (inquit Apoſt. 1 ad Cor. 11.) Peccatores igitur Chriſti Corpus ſacramentaliter manducant, & non ſolum Juſti. Hinc S. Aug. Tr. 26. in Jo. *Nam & nos hodie accipimus cibum: ſed aliud eſt Sacramentum, aliud virtus Sacramenti. Quam multi de Altari accipiunt, & moriuntur, & accipiendo moriuntur! Unde dicit Apoſtolus,* Judicium ſibi manducat, & bibit. *Nonne Buccella Dominica venenum fuit Judæ? Et tamen accepit, & cum accepit, in eum inimicus intravit: non quia malum accepit, ſed quia bonum male malus accepit.* Id & publica vox Eccleſiæ confirmat. *Sumunt boni, ſumunt mali.*

Objicies; S. Hilarius can. 30. in Matthæum negat, Judam ſumpſiſſe Corpus Domini. *Dignus* (inquit) *æternorum Sacramentorum Communione non fuerat, neque ſane bibere cum eo poterat, qui non erat bibiturus in Regno; cum univerſos tum bibentes ex vitis iſtius fructu bibituros ſecum poſtea polliceretur.*

Ipſi etiam peccatores verum Chriſti Corpus communicando ſumunt.

Reſp. S. Hilarium in ea quidem fuiſſe ſententia, Judam inſtitutioni, & diſtributioni Euchariſtiæ non interfuiſſe, utpote jam ante a cœnaculo egreſſum ad perpetrandum ſcelus traditionis. Nuſquam autem docet Judam, aut quemcumque peccatorem, ſumendo Euchariſtiam non ſumere verum Chriſti Domini Corpus. Opinio autem illa S. Hilarii & Evangelicæ Hiſtoriæ, & aliis Patribus repugnat, præſertim S. J. Chryſoſt. Hom. 83. in Matth. Hom. 46. in Joannem & Hom. De Proditione Judæ: S. Ambroſio Lib. De Tobia, c. 14. S. Aug. Enarr. in Pſ. 10. Tr. 62. in Joannem, Epiſt. 44. olim 163. ad Glorium, Eleuſium, & Felices; S. Leoni Serm. 7. De Paſſione Domini; quos ſequitur S. Th. 3. p. q. 81. a. 2. ubi ait, quod *Chriſtus, quantum eſt in ſe, etiam cum Juda vinum in Regno Dei bibit; ſed hoc convivium ipſe Judas repudiavit.* Adeoque ſententiæ S. Hilarii non favere ait illa Chriſti verba: *Non bibam amodo de hoc genimine vitis uſque in diem illum, cum illud bibam vobiſcum novum in Regno Patris mei.* Mat. 26. 29.

PROPOSITIO II.

Nullus ſibi conſcius peccati mortalis Euchariſtiam ſumere debet, aut poteſt abſque novo peccato letali, graviſſimoque ſacrilegio.

Communio ſacrilega.

Euchariſtia enim a Chriſto inſtituta eſt, ut cibus fidelis animæ, & panis filiorum Dei; Joan. 6. *Caro mea vere eſt cibus, & Sanguis meus vere eſt potus.* Cibus autem non mortuorum eſt, ſed viventium.

Deinde quomodo ſit acturus Deus cum illis, qui veſtem nuptialem gratiæ, & caritatis non induti ad cæleſte iſtud convivium accedunt, Chriſtus nobis ſignificavit parabola de Rege, qui fecit nuptias filio ſuo; Matth. 22. *Intravit autem Rex ut videret diſcumbentes, & vidit ibi hominem non veſtitum veſte nuptiali. Et ait illi: Amice, quomodo huc intraſti non habens veſtem nuptialem? At ille obmutuit. Tunc dixit Rex Miniſtris; Ligatis manibus, & pedibus*

dibus ejus, mittite eum in tenebras exteriores: ibi erit fletus, & ſtridor dentium.

Quin & parabola de Filio prodigo, qui ad paternum convivium admiſſus non fuit, donec Patri reconciliatus eſſet, ac prima ſtola indutus, oſtendit, neminem peccatorem ad cæleſte Euchariſtiæ convivium accedere debere, niſi prius ſit cum Deo reconciliatus, gratiæque, & caritatis indumento ornatus. Lucæ 15. *Surgens venit ad patrem ſuum. Cum autem adhuc longe eſſet, vidit illum pater ipſius, & miſericordia motus eſt, & accurrens cecidit ſuper collum ejus, & oſculatus eſt eum. Dixitque ei filius; Pater, peccavi in cœlum, & coram te, jam non ſum dignus vocari filius tuus. Dixit autem pater ad ſervos ſuos. Cito proferte ſtolam primam, & induite illum, & date annulum in manum ejus, & calceamenta in pedes ejus: & adducite vitulum ſaginatum, & occidite, & manducemus, & epulemur: quia hic filius meus mortuus erat, & revixit, perierat, & inventus eſt. Et cœperunt epulari.* Idipſum clarius probant Apoſtoli verba 1. ad Cor. 11. *Probet autem ſe ipſum homo, & ſic de Pane illo edat, & de calice bibat. Qui enim manducat, & bibit indigne, judicium ſibi manducat, & bibit, non dijudicans Corpus Domini.* Quam quidem probationem de ſola fide non eſſe accipiendam, ut volunt Hæretici, hujus loci ſeries oſtendit. Non enim Corinthios reprehendit Apoſtolus, quod non crederent, ſed quod irreverenter accederent, & cum aliorum contemptu, vel neglectu, profana convivia poſt S. Communionem inſtruentes, ad quæ pauperes non vocabant. *Unuſquiſque enim,* inquit, *ſuam cœnam præſumit ad manducandum: & alius quidem eſurit, alius autem ebrius eſt. Numquid domos non habetis ad manducandum, & bibendum? Aut Eccleſiam Dei contemnitis, aut confunditis eos, qui non habent? Quid dicam vobis? Laudo vos? In hoc non laudo.* Ita hunc locum intellexit S. Aug. ep. 54. alias 118. ad Januarium c. 3. *Contemptum ſolum* (inquit) *non vult cibus iſte, ſicut nec Manna faſtidium. Inde enim & Apoſtolus indigne dicit acceptum ab eis, qui non diſcernebant a ceteris cibis veneratione ſingulariter debita. Continuo quippe cum dixiſſet,* Judicium ſibi manducat, & bibit; *Addidit ut diceret,* Non dijudicans Corpus Domini: *Quod ſatis toto ipſo loco in Epiſtola ad Corinthios prima, ſi diligenter attendatur, apparet.* Intelligenda igitur ea probatio eſt, quam Eccleſia ſemper intellexit, & adhibendam eſſe docuit, qua nimirum Fideles examinant ſe ipſos, num vere ſint Chriſti amici, induti veſtem nuptialem, ideſt caritatem, num vere gloriam Chriſti quærant; num autem vel ex ſola conſuetudine, vel timore humano, vel cupiditate aliqua terrena ad ſacram illam Miſſam accedant; ſint ne bonæ voluntatis, peccata ex animo deteſtentur, atque in omnibus bene conſervari ſtatuant: & an vere juſtificati ex fide per dilectionem operante pacem habeant ad Deum; ita ut cor eorum non eos reprehendat. Si quis enim Deo nondum reconciliatus, ſed adhuc inimicus ad hanc Menſam accedat, ſacrilego mendacio ſe obnoxium reddit. *Quicumque enim hoc Sacramentum ſumit, ſignificat ſe Chriſto eſſe unitum, & membris ejus incorporatum: quod quidem fit per fidem formatam,* ſeu caritatem perfectam, quæ eſt vita fidei: *Quam nullus habet cum peccato mortali. Et ideo manifeſtum eſt, quod quicumque cum peccato mortali hoc Sacramentum ſumit, falſitatem in hoc Sacramento committit: & ideo incurrit ſacrilegium, tamquam Sacramenti violator: & propter hoc mortaliter peccat* (inquit S. Th. 3. p. q. 80. ar. 4.)

Communio ſacrilega.

Hanc fuiſſe ſemper Eccleſiæ Catholicæ mentem, ac doctrinam, probat Traditio Patrum teſtimoniis firmata: S. Juſtini Martyris Apologia, quæ 2. inſcribitur: *Porro alimentum hoc apud nos appellatur Euchariſtia. Quod nulli alii participare licitum eſt, quam vere eſſe doctrinam noſtram credenti, & lavacro propter remiſſionem peccatorum, & generationem abluto; & ita ut Chriſtus tradidit, viventi.*

Tertullianus lib. de Idololatria, c. 7. *Tota die* (inquit) *ad hanc partem zelus fidei perorabit, ingemens Chriſtianum ab idolis in Eccleſiam venire, attollere ad Deum Patrem manus matres idolorum, eas manus admovere Corpori Domini, quæ Dæmoniis corpora conferunt. Parum ſit, ſi ab aliis manibus accipiant, quod contaminant, ſed etiam ipſi tradunt aliis, quod contaminaverunt. Adleguntur in Ordinem Eccleſiaſticum artifices idolorum. Proh ſcelus! Semel Judæi Chriſto manus intulerunt, iſti quotidie Corpus ejus laceſſunt. O manus præcidendæ!*

S. Cyprian. lib. de Lapſis: *A diaboli aris revertentes* (inquit) *ad ſanctum Domini ſordidis, & infectis nidore manibus accedunt. Mortiferos idolorum cibos adhuc pene ructantes, exhalantibus etiam nunc ſcelus ſuum faucibus, & contagia funeſta redolentibus, Domini Corpus invadunt, quando occurrat Scriptura Divina, & clamet, & dicat:* Lev. 7. 17. Omnis mundus manducabit carnem, & anima quæcumque manducaverit ex carne ſacrificii ſalutaris, quod eſt Domini, & immunditia ejus ſuper ipſam eſt; peribit anima illa 1. Cor. 10. 21. de populo ſuo. *Apoſtolus item teſtatur, & dicit:* Non poteſtis Calicem Domini bibere, & calicem dæmoniorum. *Idem contumacibus, & pervicacibus comminatur, & denunciat dicens:* Quicumque ederit Panem, aut biberit Calicem Domini indigne, reus erit Corporis, & Sanguinis 1. Cor. 11. 27. Domini. *Spretis his omnibus, atque contemptis, vis infertur Corpori ejus, & Sanguini: & plus modo in Dominum manibus, atque ore delinquunt, quam cum Dominum negaverunt.*

Pœnæ indigne communicantibus a Deo vindice illatæ.

Ibidem pœnas indigne communicantibus a Deo vindice illatas commemorat: *Præſente, ac teſte meipſo, accipite quid evenerit. Parentes forte fugientes dum trepidi minus ſibi conſulunt, ſub Nutricis alimento parvulam filiam reliquerunt; relictam Nutrix detulit ad Magiſtratus. Illi ei apud idolum, quo populus confluebat, quod carnem necdum poſſet edere per ætatem, panem mero mixtum, quod tamen, & ipſum de immolatione pereuntium ſupererat, tradiderunt. Recepit filiam poſtmodum mater. Sed facinus puella commiſſum tam loqui & indicare non potuit, quam nec intelligere prius potuit, nec arcere. Ignoratione igitur obreptum eſt, ut ſacrificantibus nobis eam ſecum mater inferret. Sed enim puella mixta cum ſanctis, precis noſtræ, & orationis impatiens, nunc ploratu concuti, nunc mentis æſtu cœpit fluctuabunda jactari, & velut tortore cogente, quibus poterat indiciis conſcientiam facti in ſimplicibus adhuc annis rudis anima fatebatur. Ubi vero ſollemnibus adimpletis Calicem Diaconus offerre præſentibus cœpit, & accipientibus ceteris locus ejus advenit; faciem ſuam parvula inſtinctu divinæ Majeſtatis avertere, os labiis obturantibus premere, Calicem recuſare. Perſtitit tamen Diaconus, & reluctanti licet, de Sacramento Calicis infudit. Tunc ſequitur ſingultus, & vomitus. In corpore, atque ore violato Euchariſtia permanere non potuit. Sanctificatus in Domini Sanguine potus de pollutis viſceribus erupit, tanta eſt poteſtas Domini, tanta majeſtas. Secreta tenebrarum ſub ejus luce detecta ſunt, Sacerdotem Dei nec occulta crimina fefellerunt. Hoc circa infantem, quæ ad eloquendum alienum circa ſe crimen necdum habuit ætatem. At vero ea, quæ ætate provecta, & in annis adultioribus conſtituta ſacrificantibus nobis latenter obrepſit, non cibum, ſed gladium ſibi ſumens, & velut quædam venena letalia inter fauces, & pectus ſanguinem admittens, angi, & anima exæſtuante concludi poſtmodum cœpit. Et preſſuram non jam perſecutionis, ſed delicti ſui paſſa, palpitans, & tremens concidit. Impunitum diu non fuit, nec occultum diſſimulatæ conſcientiæ crimen; quæ fefellerat hominem, Deum ſenſit ultorem. Et cum quædam arcam ſuam, in qua ſanctum Domini fuit, manibus indignis tentaſſet aperire, igne inde ſurgente deterrita eſt, ne auderet attingere. Et alius, quia & ipſe maculatus, ſacrificio a Sacerdote celebrato, partem cum ceteris auſus eſt latenter accipere, ſanctum Domini edere, & contrectare non potuit; cinerem ferre ſe apertis manibus invenit. Documento unius oſtenſum eſt, Dominum recedere, cum negatur, nec immerentibus ad ſalutem prodeſſe, quod ſumitur, quando gratia ſalutaris in cinerem ſanctitate fugiente mutetur. Quam multi quotidie pœnitentiam non agentes, nec delicti ſui conſcientiam confitentes, immundis ſpiritibus adimplentur? Quam multi uſque ad inſaniam mentis excordes, dementiæ furore quatiuntur? Nec neceſſe eſt ire per exitus ſingulorum, cum per orbis multiformes ruinas tam delictorum pœna ſit varia, quam delinquentium multitudo numeroſa. Unuſquiſque conſideret, non quid alius paſſus ſit, ſed quid pati & ipſe mereatur. Nec evaſiſſe ſe credat, ſi eum interim pœna diſtulerit, cum timere plus debeat, quem ſibi Dei judicis cenſura ſervavit .... Plectuntur interim quidam, quo ceteri corrigantur. Exempla ſunt omnium tormenta paucorum.*

Ad antiqua Sacrificia accedere non licuit immundis; multo minus licet Euchariſtiam ſumere iis, qui letalis peccati rei ſunt.

S. Baſilius lib. 2. de Baptiſmo q. 3. *Graviſſimum* (inquit) *ſupplicium in Lege Deus adverſus eos decrevit, qui cum ſint immundi, ſancta contingere non verentur. Scriptum eſt:* Quiſquis ad ſancta, quæ filii Iſrael Domino ſanctificant, in immunditia ſua conſtitutus accedit, exterminabitur anima illius a facie mea. Ego Dominus. Lev. 7. 19. *Si tales minæ adverſum eos poſitæ ſunt, qui temere ad ea ſacra accedunt, quæ ab hominibus ſanctificantur, quid dicendum eſt de eo, qui in tantum, ac tale Myſterium temerarius eſt! Quanto enim majus aliquid hic eſt templo, ſecundum Domini vocem, tanto gravius, & terribilius eſt in anima impuritate conſtitutum Corpus Chriſti temere contingere, quam ſit accedere ad arietes, vel tauros, dicente Apoſtolo:* Itaque qui edit Panem, aut bibit Poculum Domini indigne, reus erit Corporis, & Sanguinis Domini... 1. Cor. 11. 27. *Quod ſi in immunditia tantum conſtitutus tam terribile judicium habet, quanto magis, qui cum in peccato ſit, Corpus Domini contingere audet, gravius ſibi accerſit judicium? Mundemus itaque nos ab omni inquinamento, atque ita ad ſancta accedamus, ut judicium eorum, qui Dominum occiderunt, effugiamus: propterea quod quiſquis ederit Panem, & biberit Poculum Domini indigne, reus erit Corporis, ac Sanguinis Domini.*

S. Pacianus Barcinonenſis Epiſcopus, in Parenæſi ad pœnitentiam. *Vos ergo primum appello, fratres, qui criminibus admiſſis pœnitentiam recuſatis: Vos, inquam, poſt impudentiam timidos, poſt peccata verecundos; qui peccare non erubeſcitis, & erubeſcitis confiteri; qui cum mala conſcientia Dei ſancta contingitis, & Altare Domini non timetis; qui ad manus Sacerdotis; qui in conſpectu Angelorum ſub fiducia innocentiæ acceditis; qui divinæ patientiæ inſultatis; qui tacenti Deo veluti neſcienti, pollutam animam, & profanum corpus ingeritis. Audite, quid fecerit Dominus, tum dein-*

Oza Arcam tangentis, audacia, & pœna.

deinde quid dixerit. Cum populus Hebræorum Hieroſolymis Arcam Domini reportaret, & ex domo Aminadab Iſraelitis: Oza, qui non explorata conſcientia latus Arcæ attigerat, occiſus eſt: & tamen ille non ut aliquid ex ea ſumeret, ſed ut declinantem, ad lapſum vituli, contineret, acceſſerit. Tanta inſuit cura divinæ reverentiæ, ut audaces manus

1. Reg. 6. Lev. 7. & 22.

nec ob auxilium ſuſtineret. Clamat idem Dominus, & dicit: Omnis mundus manducabit carnem, & anima quæcumque contigerit de carne ſacrificii ſalutaris, & immunditia ſuper illa eſt, pereat anima illa de populo. Antiqua ne iſta ſunt: & modo non fiunt? Quid ergo? Deſiit Deus noſtra curare? An patientia illius ignorantia eſt? Abſit. Videt ergo,

Quam grave ſcelus indigne communicantium.

quæ facimus, ſed utique expectat, & patitur, & pœnitentiæ tempus indulget, & Chriſto ſuo præſtat, ut differat, ne cito pereant, quos redemit... Sed antiquum ſit iſtud, quod ad Menſam Dei accedere non licuit immundis: evolvite Apoſtolos, & novella cognoſcite. In prima ad Corinthios Paulus hæc intulit: Quicumque manducaverit Panem hunc, vel biberit Calicem Domini indigne, reus erit Corporis, & Sanguinis Domini, &c. Intremuiſtis, an non? Humana anima reus non poſſet abſolvi: Dominici corporis violator evadit? Qui manducat, inquit, & bibit indigne, judicium ſibi manducat, & bibit. Evigila, peccator, time in viſceribus tuis præſens judicium, ſi quid tale feciſti. Propterea, inquit, inter vos multi infirmi, & ægri, & dormiunt multi. Jam ſi quis futura non metuit, vel præſentem ægritudinem, præſentemque obitum reformidet. Cum judicamur, inquit, a Domino corripimur, ut non cum hoc mundo dam-

1. Cor. 5. 6.

nemur. Intellige quantum ſceleris admittat, qui ad Altare venit indignus, cui pro remedio computatur, cum aut morbis laborat, aut morte diſſolvitur. Quod ſi veſtra vobis vilis eſt anima, parcite populo, parcite Sacerdotibus. Clamat Apoſtolus: Exiguum fermentum totam maſſam fermentat. Quid facies tu, propter quem omnis maſſa corrumpitur, propter quem laboratura eſt tota fraternitas? Vives tot animarum reus? Excuſaberis, cum tibi communionem ſuam imputaverint innocentes, cum te Eccleſia dixerit ſuæ cladis auctorem.

Soli Chriſti Diſcipuli ejus Menſa digni.

S. Joan. Chryſoſtom Hom. 83. in Matthæum. Nullus Judas (inquit) nullus avarus adſit. Qui Diſcipulus non eſt, ſecedat: qui tales non ſunt, ab hac Menſa excluduntur. Cum Diſcipulis (inquit) meis facio Paſcha: Hæc enim illa, non alia Menſa eſt; hac nulla re minor quam illa eſt: Non enim illam Chriſtus, hanc homo quiſpiam facit: ſed utramque ipſe. Hoc eſt illud cœnaculum, ubi tunc Chriſtus cum Diſcipulis erat, hinc ad Montem Olivarum exivit. Hinc & nos ad manus pauperum exeamus, ibi enim Mons Olivarum eſt. Oliva quippe in domo Dei plantata, multitudo pauperum eſt... Adeat nullus crudelis, nullus

Indigne communicantes, dæmoniacis pejores ſunt.

immiſericors, nullus impurus quovis modo... Dico horribile quoddam, atque tremendum; non eſt ita malum dæmoniacos intus eſſe, ſicut iſtos, qui peccatorum ſordibus polluantur: quos ait Paulus Chriſtum conculcare, & teſtamenti Sanguinem ducere communem, & Spiritus gratiam contumelia afficere. Multo igitur dæmoniaco pejor eſt, qui peccati ſibi conſcius accedit: illi enim quoniam a dæmone vexantur, non puniuntur: qui vero indigne adeunt, æternis tradentur tormentis. Omnes igitur ſimpliciter pellamus, quos indigne accedere videmus: nullus communicet, niſi ex Diſcipulis ſit, nullus impuro animo ſicut Judas panem aſſumat, ne ſimilia patiatur.

Spirituales aquilæ eſſe debent Chriſti Corpus ſumpturi.

Et Homil. 24. in ep. 1. ad Cor. Curam (inquit) geramus fratrum, & conſervemus eam, quæ eſt nobis cum ipſis, unitatem. Ad hoc enim nos vocat illud terribile, & formidandum Sacrificium, jubens ut cum concordia maxime ad ipſum accedamus, & ardenti caritate, & aquilæ inde effecti ad ip-

Matth. 24. 28.

ſum cœlum evolemus. Ubi enim cadaver (inquit) illic & aquilæ: Cadaver Corpus vocans propter mortem. Niſi enim occidiſſet, nos non ſurrexiſſemus. Aquilas autem vocat, oſtendens, quod oportet, eum, qui ad hoc Corpus accedit, eſſe ſublimem, & cum terra nihil habere commune, neque deorſum trahi, & ſerpere, ſed aſſidue ſurſum volare: & ad Solem juſtitiæ aſpicere, acutoſque, & perſpicaces habere mentis oculos; aquilarum enim, non graculorum hæc eſt Menſa. Ipſi tunc quoque ei occurrent e cœlis deſcendenti, qui digne percipiunt; ſicut qui indigne extrema patientur. Nam ſi quis Regem non temere, nec inconſiderate exceperit: quod dico Regem? Ne veſtem quidem regiam immundis manibus contrectaverit quiſquam, etiamſi ſit in ſolitudine, etiamſi nemo adſit... Quomodo Dei Corpus, qui eſt

Indigne communicantes non minus rei carnificibus qui Chriſti ſanguinem fuderunt.

ſuper omnia, tanto probro, & contumelia afficiemus?... Abſterge, & munda animam, & præpara mentem ad horum Myſteriorum ſuſceptionem. Nam ſi tibi Regis filius cum mundo, & purpura, & diademate tibi traditus eſſet ferendus, quæcumque ſunt in terra, abjeciſſes. Nunc autem non hominis Regis filium accipiens, ſed ipſum Unigenitum Dei Filium, dic, rogo, non extimeſcis, & eorum, quæ ad hanc vitam pertinent, non omnem expellit amorem? Et quamnam aſſequeris veniam?

Homil. 27. explicans hæc Apoſtoli verba: Quicumque manducaverit Panem hunc, aut biberit Calicem Domini indigne, reus erit Corporis, & Sanguinis Domini. Quare? (inquit) Quoniam ipſum effudit, & ea res dicit mactationem, non Sacrificium. Quomodo ergo, & qui tunc pupugerunt, non ut biberent pupugerunt, ſed ut effunderent: ita etiam, qui indigne ad id accedit, & nihil fructus inde percipit.

Pœnitentes olim a Sacr. Myſteriis excluſi: multo magis excludendi peccatores qui Pœnitentiam non agunt.

Hom. 3. in Epiſt. ad Epheſios: Fruſtra eſt quotidianum Sacrificium, aſtamus fruſtra Altari: nemo eſt, qui participet. Hæc dico, ut non ſolum participetis, ſed ut vos dignos reddatis. Non es dignus Sacrificio, neque participatione? Ergo nec prece. Audis Præconem ſtantem, & dicentem: Quicumque eſtis in Pœnitentia, abite. Omnes, qui non participant, ſunt in Pœnitentia, Si es ex iis, qui ſunt in Pœnitentia, non debes participare... Qui ſunt in peccatis, priores ejiciuntur. Quommodo enim cum Dominus adeſt in Menſa, non oportet adeſſe famulos, qui offenderunt, ſed procul amandantur: ita hic quoque cum offertur Sacrificium, & Chriſtus ſacrificatur, & Ovis Dominica, quando audieris, Oremus omnes communiter, quando videris, trahi, quæ in oſtiis ſunt, cortinas, tunc exiſtima cœlum ſuperne deduci, & deſcendere Angelos. Quomodo ergo nullum oportet adeſſe ex iis, qui Myſteriis non ſunt initiati, ita nec ex iis, qui ſunt initiati, & ſordidi.

Præparatio ad S. Communionem ſollemni feſto imminente.

Homilia de S. Philogonio: Multi Chriſtianorum in tantam vecordiam, tantumque venere contemptum, ut cum innumeris ſcateant malis, nullam tamen vitæ ſuæ curam habeant; ſed in diebus Feſtis negligenter, ac temere ad Menſam hanc accedant: haud intelligentes, quod Communionis tempus non eſt Feſtum, neque celebritas, ſed coſcientia pura, vitaque a peccatis repurgata. Quemadmodum enim, qui ſibi nullius mali eſt conſcius, hunc oportet ſingulis diebus accedere: ſic qui peccatis occupatus eſt, nec pœnitet, eum ne in feſtis quidem accedere tutum eſt. Neque enim ſemel in anno accedere liberat nos a peccatis, ſi indigne acceſſerimus: quin hoc ipſum potius auget damnationem, quod cum ſemel tantum accedamus, ne tum quidem pure accedimus. Quapropter adhortor vos omnes, ne negligenter, veluti Feſto die cogente, ad divina Myſteria accedatis, ſed ſi quando probabitis hujus S. Hoſtiæ fieri participes, multis ante diebus repurgetis vos ipſos per pœnitentiam, precationem, & eleemoſynam, denique per hoc, ut vacetis ſpiritualibus, nec denuo convertamini carnis in morem ad proprium vomitum. An non enim abſurdum, tantam habere curam rerum corporalium, ut appetente Feſto multis ante diebus veſtem e ſcriniis depromptam diligenter appares, menſa largior ſplendidiorque paretur, omnibuſque modis temetipſum ornes, nitidumque reddas: anima vero neglecta, ſordentis, ſqualida, fame tabeſcentis nullum habere reſpectum, cum ſola maneat impura? Atque corpus quidem videt conſervus, neque quidquam eſt detrimenti, quomodcumque fuerit habitum: illam autem videt Dominus, qui graviſſime punit negligentiam. Et quemadmodum fontes aquæ vim exundant, ita hæc flammam quamdam habet arcanam. Ne igitur acceſſeris ſtipulam afferens, non ligna, non fœnum, ne augeas incendium, exuraſque animam ad Communionem accedentem: ſed accede ferens lapides pretioſos, aurum, argentum, quo puriorem reddas materiam, multoque cum lucro diſcedas. Si quid mali eſt, abigas animo. Habet quis inimicum, graviter læſus eſt? ſolvat ſimultatem, coerceat animum exardeſcentem, intumeſcentemque, ne quis ſit tumultus, aut perturbatio. Regem enim excepturus es per Communionem: cum autem Rex ingreditur animam, oportet magnam eſſe tranquillitatem, multumque ſilentium, profundam cogitationum quietem. Sed atrociter læſus es, nec potes iram remittere. An igitur te ipſum magis etiam, & gravius lædes? Ille te contumelia affecit, num tu ideo Deum afficies contumelia? Etenim non recipere in gratiam eum, qui moleſtiam attulit, non tam eſt illum ulciſci, quam Deum afficere contumelia, Legis hujus Auctorem, præcipientis ut inimicis reconciliemur, priuſquam accedamus ad Altare.

Nemo, niſi ante ſanatus, Chriſti cibum accipit.

S. Ambroſii Lib. 6. in Lucam: Nemo (inquit) cibum accipit Chriſti, niſi fuerit ante ſanatus. Ubique igitur Myſterii ordo ſervatur, ut prius per remiſſionem peccatorum vulneribus medicina tribuatur, poſtea alimonia Menſæ cœleſtis exuberet.

Innocentia ad Altare portanda.

S. Aug. Tract. 26. in Joannem: Quam multi de Altari accipiunt, & moriuntur, & accipiendo moriuntur? Unde dicit Apoſtolus, Judicium ſibi manducat, & bibit. Non enim bucella Dominica venenum fuit Judæ. Et tamen accepit, & cum accepit, in eum Inimicus intravit: non quia malum accepit, ſed quia bonum male malus accepit. Videte ergo, Fratres, Panem cœleſtem ſpiritualiter manducantes, innocentiam ad Altare apportate. Peccata etſi ſunt quotidiana, vel non ſint mortifera.

S. Leonis Ep. 82. alias 91. ad Theodorum Forojulienſem Epiſcopum: Mediator (inquit) Dei, & hominum homo Chriſtus Jeſus hanc Præpoſitis Eccleſiæ tradidit poteſtatem, ut & confitentibus actionem Pœnitentiæ darent; & eoſdem ſalubri ſatisfactione purgatos, ad Communionem Sacramentorum per januam Reconciliationis admitterent.

Merito itaque Sacra Synodus Tridentina ſeſſ. 13. can. 11. Hæreticorum errorem confixit; qui ſolam fidem ſufficientem diſpoſitionem eſſe ad ſumptionem Euchariſtiæ aſſerunt. Si quis dixerit, ſolam fidem eſſe ſufficientem præparationem ad ſumendum SS. Euchariſtiæ Sacramentum; Anathema ſit. Et, ne tantum Sacramentum indigne, atque ideo in mortem, & condemnationem ſumatur; ſtatuit, atque declarat ipſa S. Synodus, illis, quos conſcientia peccati mortalis gravat, quantumque etiam ſe contritos exiſtiment, habita copia Confeſſoris, neceſſario præmittendam eſſe Confeſſionem Sacramentalem. Si quis autem contrarium docere, prædicare, vel pertinaciter aſſerere, ſeu etiam publice diſputando defendere præſumpſerit, eo ipſo excommunicatus exiſtat.

Sacramentalis confeſſio Euchariſtiæ ſumptioni præmittenda.

Conc. Catechiſmus præparationis ad S. Communionem neceſſitatem oſtendens, docet, Eos, qui tantum Sacramentum imparati accipiunt, non ſolum nihil commodi, maxima etiam incommoda, & detrimenta referre. „ Optimis enim rebus (inquit) & maxime ſalutaribus hoc proprium eſt, ut ſi congruo tempore iis utamur, vehementer proſint; ſin alieno tempore adhibeantur, perniciem, & exitium afferant. Quare mirandum non eſt,

1. Reg. 3.

„ ingentia quoque & præclariſſima Dei dona, cum bene „ conſtituto animo accipiuntur, ad cæleſtem gloriam conſequendam maximo nobis adjumento eſſe: at vero cum „ iis nos ipſos indignos præbemus, ſempiternam mortem „ afferre. Id vero Arcæ Domini exemplo comprobatur: „ Arca enim fœderis, qua nihil præſtantius Iſraliticus populus habuit, cui etiam per illam maxima, & innumerabilia beneficia Dominus tribuerat, a Philiſtæis ablata, „ ſummam illis peſtem, & calamitatem cum æterno dedecore conjunctam importavit. Sic etiam cibi, qui ore accepti, in ſtomachum bene affectum illabuntur, corpora alunt, & ſuſtentant: qui vero in ſtomachum vitioſis „ humoribus plenum infundi ſolent, graves morbos efficiunt.

Objicitur; Non eſt majoris dignitatis Chriſtum ſub Sacramento ſumere, quam in ſpecie propria: peccatores porro Chriſti Corpus ſub propria ſpecie tangentes non peccabant, quin etiam veniam peccatorum conſequebantur; ſicut legitur Luc. 7. de Muliere peccatrice: Et Matth. 14. Quicumque tetigerunt fimbriam veſtimenti ejus, ſalvi facti ſunt. Peccatores itaque Sacramentum Corporis Chriſti ſumentes non peccant, immo ſalutem conſequuntur.

Objectionũ ſolutio.

Reſp. cum S. Thoma, Maximum eſſe diſcrimen inter Chriſti contactum, dum in terris verſaretur, & illius in Euchariſtia ſumptionem, non ex majori dignitate objecti, ſed ex inſtitutione Sacramenti repetendum. Chriſtus enim in propria ſpecie ſe tangendum hominibus non exhibebat in ſignum ſpiritualis unionis cum ipſo, ſicut in hoc Sacramento ſumendus exhibetur: & ideo peccatores eum in propria ſpecie tangentes crimen falſitatis circa divina non committebant, ſicut peccatores ſumentes hoc Sacramentum, qui ſe Chriſto, & membris ejus conjunctos ipſa Communione ſignificant, cum tamen ab ipſo per peccatum mortale ſint penitus alieni. Præterea, Chriſtus adhuc gerebat ſimilitudinem carnis peccati; & ideo convenienter ſe peccatoribus tangendum exhibebat: ſed remota ſimilitudine carnis peccati per gloriam Reſurrectionis, ſe tangi prohibuit a muliere, quæ defectum fidei circa ipſum patiebatur, ſecundum illud Jo. 20. Noli me tangere: nondum enim aſcendi ad Patrem meum (Scilicet, in corde tuo, ut Aug. exponit Tr. 121. in Joan.) Ideo peccatores, qui defectum fidei per dilectionem operantis patiuntur circa Chriſtum, ab hujus Sacramenti contactu, & ſumptione repelluntur.

Objicitur ſecundo, Euchariſtia ſpiritualem eſſe medicinam, adeoque peccatoribus tribuendam: Non enim eſt opus valentibus Medicus, ſed male habentibus (inquit Chriſtus Matth. 9.)

Reſp. S. Thom, Quamlibet medicinam in quovis ægritudinis ſtatu infirmis non eſſe adhibendam. Nam medicina, quæ congruenter datur liberatis a febre ad ſanitatis confirmationem, febricitantibus noceret. Ita etiam Baptiſmus, & Pœnitentia ſunt quaſi medicinæ purgatrices, ad tollendam febrem peccati inſtitutæ: Euchariſtia vero eſt medicina, ſanitatem, vireſque confirmans, quæ non debet dari niſi liberatis a peccato.

At (inquit,) ob illa ſolum peccata, quæ Excommunicationem merentur, abſtinere debet Chriſtianus ab Euchariſtiæ ſumptione, ut ait S. Aug. Epiſtol. 54. alias 118. ad Januarium; Ceterum (inquit) peccata ſi tanta non ſunt, ut excommunicandus quiſquam homo judicetur, non ſe debet a quotidiana medicina Dominici Corporis ſeparare. Cum itaque omnia peccata mortalia non plectantur Excommunicatione, cujuslibet peccati mortalis reus non debet a Communione abſtinere.

Reſp. S. Aug. de Excommunicatione late ſumpta, quam Juris Canonici Interpretes, & Theologi minorem vocant, quæ ſeparatio eſt ab Euchariſtiæ Communione, non de Excommunicatione ſtricte ſumpta, quæ major ab iiſdem appellatur, & quæ peccatorem ab omni ſancto commercio relegat, & a Fidelium cœtu, ipſaque Communione precum ſeparat, eſſe intelligendum. Prius illud Excommunicationis genus eorum omnium peccatorum pœna eſt, quæ Legis Decalogo prohibentur, & quæ a Regno Dei excludunt, ut explicat S. Aug. Serm. 351. De Pœnitentia, olim Homil. 50. inter 50. & ab ipſo peccatore, vel etiam a Sacerdote in foro interiori fertur hæc in eorum ſententia; qua etiam ſolvitur Pœnitens in eodem foro per Eccleſiæ Claves: quandoque etiam in foro exteriori ab Antiſtite in graviorum criminum reos, aut ſponte confeſſos, aut in aliquo ſive ſæculari, ſive Eccleſiaſtico judicio nominatos atque convictos: quibus & publica Pœnitentia indicitur. Tertia (inquit) actio Pœnitentiæ, quæ pro illis peccatis ſubeunda eſt, quæ Legis Decalogus, continet; & de quibus Apoſtolus ait: Quoniam, qui talia agunt, Regnum Dei non poſſidebunt. In hac ergo Pœnitentia, majorem quiſque in ſe ſeveritatem debet exercere; ut a ſe ipſo judicatus, non judicetur a Domino, ſicut idem Apoſtolus ait: Si nos ipſos judicaremus, a Domino non judicaremur. 1. Cor. 11. 31. Aſcendat itaque homo adverſum ſe tribunal mentis ſuæ.... Conſtituat ſe ante faciem ſuam, ne hoc ei poſtea fiat... Atque ita conſtituto in corde judicio, adſit accuſatrix cogitatio, teſtis conſcientia, carnifex timor. Inde quidem ſanguis animi confitentis per lacrymas profluat. Poſtremo ab ipſa mente talis ſententia proferatur, ut ſe indignum homo judicet participatione Corporis, & Sanguinis Domini: ut qui ſeparari a Regno Cœlorum timet per ultimam Sententiam Summi Judicis, per Eccleſiaſticam Diſciplinam a Sacramento cœleſtis Panis interim ſeparetur. Verſetur ante oculos imago futuri Judicii: ut cum alii accedunt ad Altare Dei, quo ipſe non accedit, cogitet, quam ſit contremiſcenda illa pœna, qua percipientibus aliis vitam æternam, alii in mortem præcipitantur æternam. Ad hoc enim Altare, quod nunc in Eccleſia eſt in terra poſitum, terrenis oculis expoſitum, ad Myſteriorum divinorum ſignacula celebranda, multi etiam ſcelerati, poſſunt accedere: quoniam Deus commendat in hoc tempore patientiam ſuam, ut in futuro exerat ſeveritatem ſuam. Alii autem ſecundum duritiam cordis ſui, & cor impœnitens, theſaurizant ſibi iram in die iræ, & juſti judicii Dei, qui reddet unicuique ſecundum opera ſua. Ad illud autem Altare, quo præcurſor pro nobis introiit Jeſus, quo Caput Eccleſiæ præceſſit, membris ceteris ſecuturis, nullus eorum accedere poterit, de quibus dixit Apoſtolus: Quoniam qui talia a- Gal. 5. 21.
gunt, Regnum Dei non poſſidebunt; Quomodo ergo in interiora veli, & in illa inviſibilia Sancta Sanctorum intrare audebit, aut poterit, qui medicinam cœleſtis diſciplinæ contemnens, noluit paulliſper a viſibilibus ſeparari? Qui enim noluit humiliari, ut exaltaretur; cum exaltari voluerit, dejicietur; & in æternum ſejungetur ab æternis Sanctis. quiſquis hoc tempore per merita obedientiæ, & per ſatisfactionem Pœnitentiæ non ſibi providit locum in corpore Sacerdotis. Qua enim fronte impudentiæ tunc volet averti faciem Dei a peccatis ſuis, qui nunc toto corde non dicit, Quo- Pſalm. 50.
niam facinus meum ego agnoſco, & peccatum meum ante me eſt ſemper? Quo pacto, quæſo, Deus dignatur ignoſcere, quod in ſe ipſe homo dedignatur agnoſcere?

Objicitur tertio; Maximis bonis nemo male utitur, ut docet S. Aug. Lib. 2. De Libero Arbitrio, c. 19. Cum igitur Corpus Chriſti maximum ſit bonum, eo male uti peccator non poteſt: quamobrem ab ejus ſumptione non eſt prohibendus.

Reſp. S. Aug. eo loco diſtinguentem bona maxima, media, & minima, de iis loqui bonis, quæ in ipſo ſunt homine. In quo minima bona ſunt, ſine quibus poteſt recte vivi, ut ſanitas, & robur, & forma corporis; media, ſine quibus non poteſt recte vivi, ut facultates animi; maxima, quibus nonniſi recte vivi, quia iis nemo male utitur, ut virtutes animi. Quod ita intelligendum eſſe reſpondet S. Tho. quia nemo iis male utitur quaſi principiis mali uſus: quamvis poſſit iis male uti, ut objectis; ut patet in his, qui de virtutibus ſuperbiunt. Idem de Corpore Chriſti dicendum eſt, quod cum ſit per ſe maximum bonum, ſit malum ei, qui male accipit. Multum quippe intereſt, (inquit S. Aug. Tr. 62. in Joan.) non quid accipiat, ſed quis accipiat: nec quale ſit, quod datur, ſed qualis ſit ipſe, cui datur. Nam & bona obſunt, & mala proſunt, ſicut fuerint, quibus dantur... Quid ergo miraris, ſi datus eſt Judæ Panis Chriſti, per quem manciparetur diabolo: cum videas e contrario datum Paulo Angelum diaboli, per quem perficeretur in Chriſto? Ita & malo bonum obfuit, & malum bono profuit. Recordamini, unde ſit ſcriptum, Quicumque manducaverit Panem, aut biberit Calicem Domini indigne, reus erit Corporis, & Sanguinis Domini. 1. Cor. 11. 27.
Et de his erat ſermo, cum Apoſtolus hoc diceret, qui Domini Corpus velut alium cibum quemlibet indiſcrete, negligenterque ſumebant. Hic ergo ſi corripitur, qui non dijudicat, hoc eſt, non diſcernit a ceteris cibis Dominicum Corpus, quomodo damnatur, qui ad ejus Menſam fingens amicum, accedit inimicus? Si reprehenſione tangitur negligentia convivantis, qua pœna percutitur venditor invitantis? Quid erat autem panis Traditori datus, niſi demonſtratio, cui gratiæ fuiſſet ingratus?

Objicitur quarto, Peccator non peccat videndo Corpus Chriſti, cum Eccleſia illud omnibus videndum, & adorandum proponat: neque ergo peccat ſumendo.

Reſp. S. Thomas, Diſparem eſſe viſus, & manducationis rationem; quia per viſum non accipitur ipſum Corpus Chriſti, ſed ſolum Sacramentum ejus cernitur: ſed qui manducat, non ſolum ſumit ſpecies ſacramentales, ſed ipſum Chriſtum ſub eis latentem: & ideo a viſione Euchariſtiæ ne-